

155.2
๑ ๒๒ ๖๗
๕ 3

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ
และความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

สำนักทวิศตกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ดุสิต ๒๑ พระโขนง กรุงเทพฯ ๒ โทร ๓๑๒๑๕๗๕ ๓๑๑๕๐๖๘

ปริญญาโท

ของ

จารย์ เศรษฐย์

เสนอคณบดีวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

10 มีนาคม 2520

62733

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ
และความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

บทคัดย่อ

ของ

อารีย์ เศรษฐชัย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

10 มีนาคม 2520

สรุป มทดดป ๑๐

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาความสัมพันธ์ และเปรียบเทียบ ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็น นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 ปีการศึกษา 2519 จำนวน 226 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แบบสอบถาม วัดความรู้สึกรับผิดชอบ และแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นเครื่องมือในการรวบรวม ข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับปีที่ 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และความเชื่อมั่นในตนเองสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) เท่านั้น แต่ความรู้สึกรับผิดชอบไม่มีความสัมพันธ์กับ คุณลักษณะอื่น

การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาทั้งสามระดับชั้น พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า โดยส่วนรวม และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ด้านอุปวยและญาติ กับด้านเวชภัณฑ์และเครื่องมือ ของกลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นตามลำดับชั้น เว้นแต่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้านบูรณงานที่ไม่เป็นไปตามลำดับชั้น สำหรับความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง ก็พบว่านักศึกษา มีคุณลักษณะทั้งสองประการนี้เพิ่มขึ้นตามลำดับชั้น แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ.

THE RELATIONSHIP BETWEEN ABILITY TO SOLVE CONFRONTED PROBLEMS,
SENSE OF RESPONSIBILITY, AND SELF-CONFIDENCE OF STUDENT
NURSES OF THE THAI RED CROSS COLLEGE OF NURSING

ABSTRACT

BY

AREE SETTACHAI

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education Degree
Sri Nakharinwiroth University
March 10, 1977

The purposes of this study were to find the interrelationships and the comparisons of ability to solve confronted problems, sense of responsibility, and self-confidence. The data was collected from the first, second and third year student nurses of The Thai Red Cross College of Nursing in 1976. Two hundred and twentysix students were drawn randomly to fill out "The ability to solve confronted problems" form and specially designed "Sense of responsibility" and "Self-confidence" questionnaires.

As a result of this study, it was found that the ability to solve confronted problems, sense of responsibility, and self-confidence were interrelated showing a positive level of significance ($p < .05$) for the whole sample and for the first year and third year students in particular. An ability to solve confronted problems and self-confidence were also related showing a positive level of significance ($p < .01$) for the second year student group but were not related to "sense of responsibility."

The development in ability to solve confronted problems was concerned with three qualifications : patients and relatives, medical equipment, and co-workers. The first, second and third qualifications combined were increased respectively and also increased when each qualification separately tested but the third qualification did not increase significantly. The sense of responsibility and self-confidence increased in the first year, second year and third year students respectively, but not up to a significant level.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิติได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้.

Don Mj- ประธาน

กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ กว้ยได้รับความกรุณาในการให้คำแนะนำและช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จาก อาจารย์ ดร. สวนา พรพจน์กุล และ อาจารย์เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ผู้อำนวยการ และคณาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือ และให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณพี่ ๆ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่เื้อช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจอย่างดียิ่ง จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้กว้ยคื.

อารีย์ เเศิษฐชัย

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	คำนำ	1
	✓ ความมุ่งหมายในการศึกษาคนควา	2
	✓ ความสำคัญของการศึกษาคนควา	2
	✓ ขอบเขตของการศึกษาคนควา	3
	✓ คำนิยามศัพท์เฉพาะ	4
	เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
	✓ สมมุติฐานในการศึกษาคนควา	17
2	วิธีดำเนินการวิจัย	18
	กลุ่มตัวอย่าง	18
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	18
	✓ การรวบรวมข้อมูล	26
	✓ ลำดับขั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล	26
3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	27
	สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	27
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	27
	ค่าสถิติพื้นฐานของเครื่องมือ	28
	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ	29
	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรต่าง ๆ	34

บทที่		หน้า
4	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	46
	ความมุ่งหมายในการศึกษาก่อน	46
	กลุ่มตัวอย่าง	46
	วิธีดำเนินการศึกษาก่อน	46
	การวิเคราะห์ข้อมูล	47
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
	อภิปรายผล	48
	- ข้อเสนอแนะ	52
	บรรณานุกรม	53
	ภาคผนวก	58

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า	
1	การสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แบบสอบถามวัดความรู้สึกรับผิดชอบ และแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่น ในตนเอง	28
2	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด	30
3	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1	31
4	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2	32
5	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3	33
6	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างของความสามารถ ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีระดับชั้นต่างกัน	34
7	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของความสามารถ ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	35
8	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างของความสามารถ ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ค่านูญป่วยและญาติ ของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีระดับชั้นต่างกัน	36

ตาราง	หน้า	
9	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า คำนวณช่วยและญาติ	37
10	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างของความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า คำนวณเวกซ์และเครื่องใช้ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับชั้นต่างกัน	38
11	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า คำนวณเวกซ์และเครื่องใช้	39
12	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างของความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า คำนวณรวมงาน ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับชั้นต่างกัน	40
13	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า คำนวณรวมงาน	41
14	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่าง ของความรู้สึกรับผิดชอบ ของ กลุ่มตัวอย่าง ที่มีระดับชั้นต่างกัน	42
15	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของความรู้สึกรับผิดชอบ	43
16	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างของความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีระดับชั้นต่างกัน	44
17	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในตนเอง	45

คำนำ

วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่เป็นประโยชน์และจำเป็นยิ่งแก่ประชาชน และประเทศชาติ ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าเพราะประชาชนมีพลานามัยสมบูรณ์ จึงจะมีกำลังกาย กำลังความคิด และกำลังใจ ที่จะปฏิบัติงานของชาติให้ลุล่วงไปด้วยดี วิชาชีพพยาบาลจึงควรได้รับการปรับปรุงและสนับสนุนให้เจริญก้าวหน้าทันต่อเหตุการณ์ และความก้าวหน้าของมนุษยชาติในปัจจุบัน (สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, 2516 : 31) ฉะนั้นวิทยาลัยพยาบาลอันเป็นสถาบันวิชาชีพที่สร้างขึ้นเพื่อผลิตบุคลากรที่สามารถปฏิบัติงานด้านบริการการพยาบาลแก่สังคม จึงต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้บุคลากรที่ผลิตมีความสามารถและคุณภาพสูงยิ่งขึ้น ดังมุ่งหมายหลักของการจัดการศึกษาวิชาชีพพยาบาล ที่ต้องการให้นักศึกษาพยาบาลมีความรู้ความสามารถในการให้การพยาบาลอย่างสมบูรณ์แบบแกมปวย (Comprehensive nursing care) ซึ่งหมายถึงการให้การพยาบาลเพื่อสนองความต้องการของผู้ป่วยทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้ป่วยทั้งในแง่ของ อายุ เพศ เชื้อชาติ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ตลอดจนความเชื่อ และท่าทีของผู้ป่วยที่มีต่อการเจ็บป่วยของเขา (สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, 2516 : 174) พยาบาลผู้สามารถให้การพยาบาลได้อย่างสมบูรณ์แบบนั้นจะต้องมีความรู้ทางด้านการศึกษาพยาบาลเป็นพื้นฐานและประสบการณ์ ทักษะ ความสำนึกในหน้าที่ ความรับผิดชอบอย่างจริงจัง มีความเชื่อมั่นในตนเองในการปฏิบัติงาน รู้จักฝึกการสังเกต ตลอดจนมีไหวพริบในการตัดสินใจ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพะอย่างยิ่ง ปัญหา เฉพาะหน้าที่ เกิดขึ้นอย่างกระทันหัน และจำเป็นต้องรีบแก้ไขทันทีเพื่อความปลอดภัยของผู้ป่วย เพราะพยาบาลเป็นบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการให้ความช่วยเหลือผู้ป่วย และส่งเสริมให้ผู้ป่วยมีกำลังใจ สามารถช่วยตนเองได้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ เพื่อให้ผู้ป่วยจะมีอนามัยดี และหายจากความเจ็บป่วยเร็วขึ้น (Harmer and Handerson, 1955 : 4 - 5)

ฉันทนาการที่จะประเมินว่าวิทยาลัยพยาบาลประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษาหรือไม่นั้น อาจพิจารณาได้จากการวัดว่านักศึกษาพยาบาลมีคุณลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวมาทั้งหมดเพียงใด และ เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาต่อไป ก็ควรที่จะมีการศึกษาว่า คุณลักษณะเหล่านั้น มีโครงสร้างสัมพันธ์กันเป็นเช่นไรด้วย ซึ่งควรศึกษาในลักษณะที่เป็นการศึกษาวัดกับคนกลุ่มใหญ่ (Nomothetic Approach) อันเป็นเหตุให้การศึกษาคุณลักษณะหลาย ๆ ด้านพร้อมกันกระทำได้อาก ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงจำกัดขอบเขตของการศึกษา โดยเลือกศึกษาเฉพาะคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ และส่งผลโดยตรงต่อการประกอบวิชาชีพพยาบาลมากที่สุด 3 คุณลักษณะ คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกกับผิชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง -

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกกับผิชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักศึกษาพยาบาล
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกกับผิชอบและความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักศึกษาพยาบาลที่เรียนในระดับชั้นต่างกัน
3. เพื่อสร้างและประเมินเครื่องมือวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และปรับปรุงแบบสอบถามวัดความรู้สึกกับผิชอบ กับแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อใช้สำหรับนักศึกษาพยาบาล

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. การที่ทราบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกกับผิชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาพยาบาล จะเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข การเรียน การสอน ทั้งในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ตลอดจนการปรับปรุงบุคลิภาพของนักศึกษาให้ดียิ่งขึ้น
2. การที่ทราบว่านักศึกษาพยาบาลที่เรียนในระดับชั้นต่างกัน มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกกับผิชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันหรือไม่ อย่างนั้นจะเป็น

การประเมินความสำเร็จในการจัดการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลได้

3. การศึกษาครั้งนี้ จะทำให้ไคแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แบบสอบถามวัดความรู้ดีกับดีชอบ และแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง สำหรับกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นนักศึกษาพยาบาล

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ สุ่มมาจากประชากรซึ่งเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1, 2 และปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาล สภาการศึกษไทย ปีการศึกษา 2519
2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาแบ่งเป็น 2 ตอนคือ
 - 2.1 การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร มีตัวแปรที่ศึกษาคงต่อไปนี้
 - ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
 - ความรู้ดีกับดีชอบ
 - ความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 2.2 การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้ดีกับดีชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง

ตัวแปรอิสระ ไคแก

- ระดับชั้น

ตัวแปรตาม ไคแก

- ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
- ความรู้ดีกับดีชอบ
- ความเชื่อมั่นในตนเอง

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

✓ 1. ระดับชั้น หมายถึง ระดับชั้นเรียนของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรอนุปริญญาพยาบาล และอนามัย วิทยาลัยพยาบาล สภาการพยาบาล ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับชั้น คือ ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และ ชั้นปีที่ 3

2. ปัญหาเฉพาะหน้า หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างกระทันหัน ในขณะที่นักศึกษาพยาบาล กำลังปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบในด้านการพยาบาล ซึ่งจำแนกเป็นปัญหาที่ ก่อขึ้นมาจากสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับ

- ผู้ป่วย และญาติ
- เวชภัณฑ์ และ เครื่องใช้
- บุคลากร ก่อ แพทย์ พยาบาล และนักศึกษาพยาบาล

3. ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาพยาบาล ในการเลือกใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขเหตุการณ์ หรือ อุปสรรคที่เกิดขึ้นอย่างกระทันหันในขณะปฏิบัติงาน ด้านการพยาบาลให้ เป็นผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

4. ความรู้สึกรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึกของนักศึกษาพยาบาลที่แสดงถึงความเอาใจใส่รับเป็นภาระต่อหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจและปฏิบัติหน้าที่โดยเคร่งครัด กล้าเผชิญความจริง รักษาสิทธิของตน มีความซื่อสัตย์ และรักษาสัมพันธภาพส่วนรวมเหมือนของคน

5. ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความมั่นใจของนักศึกษาพยาบาลที่จะกระทำภารกิจ ๆ ให้สำเร็จลุล่วงตามที่ได้ตั้งใจไว้ โดยไม่มีการลังเล หวั่นวิตก หรือกลัวถูกติเตียน แม้จะมีอุปสรรค ก่อให้เกิดปัญหาโดยไม่ทอดถอย หรือเลิกล้มความตั้งใจ

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้จำแนกเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ออกเป็น 3 ประเภทคือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ

1. ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
2. ความรู้สึกรับผิดชอบ
3. ความเชื่อมั่นในตนเอง

1. ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

เมเยอร์ และ ไฮด์เกอร์เคน (Meyer and Heidgerken, 1962 : 200)

ได้ให้ความหมายของปัญหาไว้ว่า หมายถึง เหตุการณ์หรือเรื่องใดก็ตามที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน มีใ้ยอมรับรู้เป้าหมาย ซึ่งจำเป็นต้องศึกษาหาสาเหตุ และที่มาของปัญหานั้น ๆ และต้องมีกระบวนการที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหานั้นให้หมดสิ้นไป ส่วนปัญหาเฉพาะหน้านั้น ถือว่าเป็นปัญหาเร่งด่วนที่จำเป็นต้องใช้ความรู้ ประสบการณ์ ไหวพริบ และการตัดสินใจเพื่อรีบแก้ไขปัญหานั้น ๆ ให้อุดลงไป ในการแก้ปัญหานั้น สวโรธ บัศวรี (อ้างจาก สมาคมการศึกษาแห่งชาติ, 2505 : 41) ได้กล่าวไว้ว่า การแก้ปัญหานั้นจำเป็นต้องอาศัยการตัดสินใจที่ฉับไว และได้กล่าวถึงวิธีแก้ปัญหาวังนี้

1. พิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นให้แน่ใจว่าเป็นปัญหาที่แท้จริง หรือเป็นเพียงผลของปัญหา
2. พยายามแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหานั้น
3. ไขข้อเท็จจริงที่ทำได้ พิจารณาตัวปัญหาอีกครั้งหนึ่ง อาจทำให้เห็นปัญหาได้ชัดเจน

ยิ่งขึ้น

4. กำหนดวิธีแก้ปัญห ทั้งในระยะสั้นและในระยะยาวตามสถิติปัญหาที่มีอยู่
5. เลือกใช้วิธีแก้ปัญหที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุด
6. วางแผนปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการแก้ปัญหที่ตกลงใจ เลือกแล้วนั้น ✕

สำหรับ สมชัย วุฒิปรีชา (สมชัย วุฒิปรีชา, 2505 : 38) ได้สรุปถึงขั้นตอนที่ใช้ในการแก้ปัญหาวังนี้

1. พิจารณาเรื่องราวที่เป็นปัญหา โดยจำแนกเป็น 2 พวกคือ
 - 1.1 ความจริง ได้แก่อะไรจากสิ่งที่เกิดขึ้น และมีหลักฐานแน่นอน
 - 1.2 ความเห็น ได้แก่อะไรซึ่งพิจารณาจากข้อมูลที่ประมวลมาได้
2. วิเคราะห์ปัญหาให้แน่ชัดว่าเป็น "ปัญหาเฉพาะหน้า" ซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วน หรือเป็น "ปัญหารอง" ซึ่งอาจเป็นหรือไม่เป็นสาเหตุของปัญหาเฉพาะหน้าก็ได้
3. พิจารณาข้อมูล หาข้อมูล หรืออาจต้องหาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถตัดสินใจแก้ปัญหได้.

4. ตัดสินใจตามเหตุผลจากข้อมูล
5. คิดตามผลหลังจากตัดสินใจแก้ปัญหาแล้ว

นอกจากนี้ ไฮแมน และ แอนเดอร์สัน (Hyman and Anderson, 1971 : 46 - 55) ได้ตั้งกฎเกี่ยวกับการแก้ปัญหาไว้ 8 ข้อคือ

1. ทบทวนองค์ประกอบของปัญหาเร็ว ๆ หลาย ๆ ครั้งติดต่อกัน มองให้เห็นลักษณะเด่นขององค์ประกอบของปัญหา วิธีนี้จะช่วยฝึกความถี่ให้แตกฉาน แต่ไม่ควรรีบด่วนตัดสินใจทันที เพราะอาจทำให้เลือกวิธีแก้ปัญหาที่ไม่เหมาะสมได้
 2. ควรรีบตัดสินใจไม่รีบสรุปทันที เพราะการรีบสรุปอาจทำให้ไม่มีโอกาสพิจารณาเหตุผลอื่น ซึ่งอาจดีกว่า
 3. ดำรวจสิ่งแวดล้อมว่าสิ่งใดจะช่วยให้ช่วยแก้ปัญหาได้ หรืออาจเปลี่ยนแปลงการวางรูปขององค์ประกอบของปัญหาเสียใหม่
 4. กำหนดวิธีการเพื่อไร้ปัญหานั้น ๆ
 5. ประเมินผลความคิดของตนเองและของผู้อื่นด้วย เพราะการเปรียบเทียบความคิดอาจทำให้สามารถมองเห็นวิธีใหม่ ๆ ที่อาจนำมาใช้แก้ปัญหาได้
 6. ถ้าเกิดขัดข้อง คิดวิธีแก้ปัญหาไม่ออก ให้ลองเปลี่ยนวิธีใหม่ พยายามหลายวิธีจนพบวิธีที่เหมาะสม
 7. ถ้าคิดไม่ออก หาเวลาพักสมองสักครู่ เพราะการพักจะช่วยทำให้ความตึงเครียดหายไป
 8. อภิปรายถึงปัญหานั้นกับเพื่อน ๆ เพื่อช่วยในการพิจารณาปัญหาทุกแง่มุมที่ตนเองอาจไม่ทันคิดมาก่อน ผู้ฟังจะให้การสนองกลับ ซึ่งอาจทำให้มองเห็นวิธีแก้ปัญหาได้กระจ่างขึ้น
- จากกฎการแก้ปัญหาทั้ง 8 ข้อนี้ ไฮแมน และ แอนเดอร์สัน ได้สรุปเหลือเพียง 2 ข้อคือ
1. พิจารณาก่อนที่จะลงมือแก้ปัญหา
 2. หลังจากพิจารณาแล้ว ถ้ายังคิดไม่ออก ให้พยายามคิดทบทวนว่า กำลังทำอะไรอยู่ และจะทำอะไรอีกได้บ้าง
- สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวกับความสามารถในการแก้ปัญหา ได้มีผู้วิจัยไว้ดังนี้

นงนุช วรธนวาทะ (นงนุช วรธนวาทะ, 2514 : 72 - 74) ได้วิจัยถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิธีแก้ปัญหาคณิตศาสตร์กับความถนัดทางการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาการที่ศึกษาชั้นสูง - ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

- ความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์โดยอาศัยหลักการ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

- นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในปีเดียวกันนี้ วิราพร เทพวีระพงษ์ (วิราพร เทพวีระพงษ์, 2514 : 174) ได้ศึกษาถึงการแสดงพฤติกรรมในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ในกลุ่มของนักศึกษาปีที่ 3 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ผลการศึกษพบว่า นักศึกษาที่มีความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์สูงก็มีความสามารถชักชวนปัญหาเสนอวิธีแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ และแสดงวิธีแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ที่ถูกต้องตรงจุด จะเป็นผู้มีคุณค่าในการแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง มีความรับผิดชอบ และร่วมมือกันขณะทำงานในกลุ่ม นอกจากนี้ วิราพร เทพวีระพงษ์ (2514 : 15) ยังได้สรุปผลงานวิจัยของวัตต์ (Watt) ที่ได้วิจัยถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของความเป็นผู้นำ กับพฤติกรรมการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยพบว่า บุคคลที่มีลักษณะของความเป็นผู้นำสูง คือ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีความรับผิดชอบสูง จะมีพฤติกรรมการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ดีกว่าบุคคลที่มีลักษณะของความเป็นผู้นำต่ำ ซึ่งคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ กอร์ (Goor, 1974 : 3517 - A) ที่พบว่า นักศึกษาที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง จะมีความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ โดยมีการถกเถียงวิพากษ์วิจารณ์ และแสดงความคิดเห็นใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ดีกว่านักศึกษาคณิตศาสตร์ที่มีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ

ในปี 1972 เกบริลลี (Gabrielli, 1972 : 5650 - A) ได้วิจัยถึงความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักศึกษาคณะบริหารนิเวศวิทยาวิทยาลัยซาราเกส (Syracuse) จำนวน 50 คน โดยแบ่งนักศึกษาคณิตศาสตร์ออกเป็น 3 กลุ่ม ตามความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ของนักศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้ ประสบการณ์ การฝึกหัด ระดับการศึกษา และประสิทธิภาพในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น แต่ความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ไม่มีความสัมพันธ์กับ

ทัศนคติต่อการศึกษาทั่ว ๆ ไป

นอกจากนี้ เคลเลอร์เฮาส์ (Kellerhouse, 1975 : 5781-A) ได้ศึกษาถึงความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 2 จำนวน 120 คน ที่สุ่มจากโรงเรียนประถมศึกษาในนิวยอร์ก โดยแยกเป็นกลุ่มที่โชที่ศูนย์ปรองดองช่วย กับกลุ่มที่ไม่โชที่ศูนย์ปรองดองช่วย สำหรับปัญหาที่โชเป็นปัญหาคณิตศาสตร์ 20 ข้อ แยกเป็น 2 พวกคือ 10 ข้อแรก ปัญหาแต่ละข้อประกอบด้วยคำซึ่ง เป็นข้อซ้ำ ๆ กัน เช่น มีรถ 5 คันจอดอยู่ในที่จอดรถ มีรถ 2 คันจอดอยู่ที่ถนน มีรถจอดอยู่ทั้งหมดกี่คัน ส่วนปัญหาอีก 10 ข้อหลัง แต่ละข้อประกอบด้วยคำที่มีชื่อแตกต่างกัน เช่น แมรี มีแมว 4 ตัว มีปลาทอง 2 ตัว แมรีมีสัตว์เลี้ยงกี่ตัว ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความสามารถในการแก้ปัญหาทั้ง 2 พวก ได้ดีกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สามารถแก้ปัญหาข้อที่มีชื่อซ้ำ ๆ กัน ได้ดีกว่าข้อที่มีชื่อแตกต่างกัน
- การโชที่ศูนย์ปรองดองช่วย ไม่มีผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนทั้ง 2 ระดับ

เมื่อไม่นานมานี้ เนเบอร์ (Nabor, 1975 : 3241-A) ได้วิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และปีที่ 6 จำนวน 100 คน แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และปีที่ 6 ทั้งเพศหญิงและเพศชาย กลุ่มละ 50 คน โดยใช้แบบทดสอบ Sequential Test of Educational Progress : Science วัดความสามารถในการแก้ปัญหา และโชแบบทดสอบ Iowa Test of Basic Skill Form 5 วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า

- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถในการแก้ปัญหาได้สูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
- นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
- นักเรียนหญิงและนักเรียนชาย มีความสามารถในการแก้ปัญหาไม่แตกต่างกัน

สำหรับปัญหาการพยาบาล อับเดลลา (Abdellah, 1964 : 7) ได้ให้ความหมายของปัญหาการพยาบาลไว้คือ ภาวะปัญหาที่ผู้ป่วยและครอบครัวของผู้ป่วยเผชิญอยู่ที่พยาบาลจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือโดยทันทีแห่งวิชาชีพ ซึ่ง แชมเบอร์ (Chamber, 1962 : 102-104) ได้แยกปัญหาการพยาบาลออกเป็นปัญหากลุ่ม ๆ 2 ประการคือ

1. ปัญหาที่เกินขีด (Overt Nursing Problem) ก็คือปัญหาที่ผู้ป่วยแสดงออกมาให้เห็นได้ง่าย เป็นปัญหาทางด้านร่างกาย อันเป็นการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากการดำเนินของโรค เป็นส่วนใหญ่ การแก้ไขปัญหา และการวางแผนให้การพยาบาลเป็นไปอย่างตรงไปตรงมา
2. ปัญหาที่ซ่อนเร้น (Covert Nursing Problem) ก็คือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งยากต่อการค้นหาวินิจฉัย การที่จะเข้าใจ และสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ ต้องใช้หลักเกณฑ์ทางด้านความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์อย่างมาก มาวินิจฉัยและค้นหาสาเหตุของปัญหา

นอกจากนี้ จีราพร เกรือโสมณ (อ้างจากสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, 2511 : 95) ได้กล่าวถึงปัญหาและการแก้ปัญหาคานการพยาบาลไว้ว่า เมื่อร่างกายเจ็บป่วย นอกจากจะมีปัญหาทางด้านร่างกายแล้ว อารมณ์และจิตใจย่อมกระทบกระทั่งจนไปด้วย และเมื่อมีเหตุหนึ่ง เหตุใดที่ทำให้ความต้องการของร่างกายบกพร่องไป ก็จะทำให้เกิดปัญหาขึ้น ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาคานการพยาบาลที่พยาบาลต้องหาทางแก้ไข เพื่อสนองความต้องการของผู้ป่วยให้สมบูรณ์ถึง เกม ซึ่ง แมกโดนัลด์ และ ฮาร์มส์ (Macdonald and Harms, 1966 : 48) ได้สรุปวิธีแก้ปัญหาคานการพยาบาลไว้ว่า พยาบาลเป็นผู้สร้างข้อสมมุติฐานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของผู้ป่วย และเป็นผู้ทดสอบสมมุติฐานที่ถ่วงไว้ การทดสอบสมมุติฐานก็คือวิธีแก้ปัญหาคานการพยาบาลของพยาบาลนั่นเอง ซึ่ง กลายคลึงกับกล่าวของ ทรีซ (Treece, 1973 : 3) ที่ว่าการศึกษาดังปัญหาและการแก้ไขปัญหาคานการพยาบาล รวมทั้งการตั้งข้อสมมุติฐาน การสังเกต การวิเคราะห์ การทดสอบสมมุติฐาน และสรุปผลนั้น ล้วนเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่พยาบาลนำมาใช้แก้ปัญหาคานการพยาบาลเหมือนกัน ในเรื่องนี้ วีแลนด (Vreeland อ้างจาก Treece, 1973 : 5) ได้สรุปเพิ่มเติมว่าการศึกษาดังปัญหาทางคานการพยาบาล ตลอดจนการค้นหาวิธีการในการแก้ปัญหาคานการพยาบาล และนำมาปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานของพยาบาล จะทำให้ได้ความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพพยาบาลเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการพยาบาล ใ้มีผู้วิจัยไว้คือ
 เบลีย์ (Bailey, 1970 : 376) ได้ศึกษาถึงความสามารถในการแก้ปัญหาด้านการ
 พยาบาลและปัญหาอื่น ๆ การพัฒนาการในด้านความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งบุคลิกภาพทั่วไป และการ
 พัฒนาทางด้านสังคมของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย โดยเริ่มศึกษาตั้งแต่ชั้นศึกษา
 เขาเรียนในชั้นปีที่ 1 จนถึงชั้นปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า เมื่อนักศึกษาเรียนในชั้นสูงขึ้น จะมีความ
 สามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน มีพัฒนาการในด้านความคิดสร้างสรรค์บุคลิกภาพทั่วไป รวมทั้งการ
 พัฒนาทางด้านสังคมเพิ่มขึ้นตามลำดับจากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า อายุ ความรู้ และประสบการณ์
 ของนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น จะส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหา และการพัฒนาบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ
 ได้

ต่อมา เฟรดเดอริกสัน และ เมเยอร์ (Frederickson and Mayer, 1975:
 5966-B) ได้วิจัยถึงความสามารถและวิธีการที่นักศึกษาพยาบาลใช้ในการแก้ปัญหาด้านการพยาบาล
 และปัญหาทั่วไป กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรี 28 คน และ
 นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ระดับอนุปริญญา 27 คน ซึ่งสุ่มจากโรงเรียนพยาบาล 8 แห่ง ในนิวยอร์ก
 โดยใช้แบบทดสอบ Watson Glaser Critical Thinking Appraisal วัดความสามารถ
 ในการแก้ปัญหาทั่วไป ส่วนปัญหาในด้านการพยาบาลที่ใช้ในการวิจัย เป็นปัญหาของผู้ป่วย
 3 ประเภท คือ

1. ผู้ป่วยหญิงที่ผ่าคลอดเนื่องจากเป็นมะเร็งที่ทรวงอก
2. ผู้ป่วยชายป่วยด้วยโรคหัวใจอย่างรุนแรง เนื่องจากกล้ามเนื้อหัวใจบางส่วน
 ขาดเลือดไปเลี้ยง

3. ผู้ป่วยสูงอายุในระยะพักฟื้น

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลทั้ง 2 ระดับ ใช้วิธีการในการแก้ปัญหาไม่แตกต่างกัน
 แต่แตกต่างกันที่ลำดับขั้นตอนของวิธีการแก้ปัญหานั้น สำหรับความสามารถในการแก้ปัญหานั้น
 พบว่า นักศึกษาทั้ง 2 ระดับมีความสามารถแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่นักศึกษา
 พยาบาลชั้นปีที่ 4 ในระดับปริญญาตรี มีแนวโน้มที่แสดงถึงความสามารถในการแก้ปัญหาที่สูงกว่า
 นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ในระดับอนุปริญญา

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ดังนี้ อายุ ความรู้ ประสบการณ์ การฝึกหัด การใช้ไหวพริบในการสังเกต และการตัดสินใจ ล้วนมีอิทธิพลต่อความสามารถในการแก้ปัญหาให้สำเร็จลุล่วงไปได้ และผู้ที่มีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดี จะเป็นผู้มีความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็น และมีลักษณะของความเป็นผู้นำ

2. ความรู้สึกรับผิดชอบ

จากการประชุมพยาบาลแห่งชาติครั้งที่ 4 พ.ศ. 2515 ในเรื่องการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อวิชาชีพพยาบาล / เสม พริ้มพวงแก้ว (อ้างจากสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย, 2516 : 136) ได้ให้คำจำกัดความของความรู้สึกรับผิดชอบไว้ 5 ข้อดังนี้

1. การยอมรับความผิดหรือไมตรีในกิจกรรมที่ใดกระทำลงไป
2. ประกันความเสียหาย
3. ผลงานอันมีคุณภาพ
4. การรู้จักใช้สติปัญญา แยกให้ได้ว่าอะไรถูกหรือผิด ควรหรือไม่ควร
5. ความมีเหตุผล

จากคำจำกัดความทั้ง 5 ข้อนี้ เสม พริ้มพวงแก้ว ได้สรุปเป็นความหมายของความรู้สึกรับผิดชอบไว้คือ ความกล้ารับผิดชอบและรับชอบอย่างเต็มที่ตามภูมิความรู้ และความสามารถของตน ภายใต้อรรถธรรมประจำใจ (Moral Obligation) และต่อชกบุคคลผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานตามที่ได้กำหนดไว้ (Duty obligation) โดยแสดงผลงานใหญ่ชิ้นใดมอง เห็นถึงสิ่งที่ได้กระทำลงไป ซึ่งคล้ายคลึงกับที่ ฟลิปโป (Flippo, 1966 : 122) ได้สรุปความหมายของความรู้สึกรับผิดชอบไว้ว่าเป็นความผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ และความสำเร้จนี้เกี่ยวข้องกับปัจจัย 3 ประการคือ พันธะผูกพัน หน้าที่การงาน และวัตถุประสงค์

✓ สำหรับ สมพงษ์ ทิระพัฒน์ (สมพงษ์ ทิระพัฒน์, 2517 : 15 - 20) ได้กล่าวถึงความรู้สึกรับผิดชอญไว้ว่า บุคคลจะเกิดความรู้สึกรับผิดชอญต่อเมื่อได้เคยฝึกอบรมในก้านการมีระเบียบวินัย ทำให้มีความเคารพในกฎเกณฑ์ มีความละเอียดรอบคอบ ฟังตนเอง สามารถบังคับตนเองได้ และได้จำกัดลุ่มพฤติกรรมที่แสดงถึงความรู้สึกรับผิดชอญไว้ 7 กลุ่มคือ

1. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ
2. กล้าเผชิญความจริง
3. รักษาสิทธิและหน้าที่ของตน
4. ปฏิบัติตามระเบียบโดยเคร่งครัด
5. กอปรคึกตามผลงานเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น
6. มีความซื่อสัตย์ไว้วางใจได้
7. รักษาทรัพย์สินส่วนรวมเหมือนของตนเอง

ในด้านการฝึกอบรมให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบนั้น คณบดี งามมานะ (คณบดี งามมานะ, 2518 : 10) ได้สรุปความเห็นของไซด์แมน (Sideman) เกี่ยวกับการฝึกความรับผิดชอบไว้ดังนี้

1. การฝึกความรับผิดชอบควรเริ่มตั้งแต่เด็กอายุยังน้อย
2. เด็กทุกคนควรได้มีโอกาสรับการฝึกใหม่มีความรู้สึกรับผิดชอบ
3. การฝึกและจัดประสบการณ์ความรับผิดชอบนั้น ควรกระทำให้เหมาะสมแต่ละบุคคล
4. ควรให้เด็กได้ทราบว่าผู้ใหญ่หวังอะไรจากตัวเขา
5. ในการฝึก ผู้ใหญ่ต้องรู้จักยืดหยุ่นไม่เร่งรัดเกินไป
6. เด็กต้องการได้รับความไว้วางใจ เมื่อเรียนรู้ว่าส่วนใดอยู่ในความรับผิดชอบ
7. ทักษะที่ดี และพฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบของผู้ใหญ่ มีอิทธิพลต่อการ

พัฒนาการด้านความรับผิดชอบของเด็ก

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกรับผิดชอบ ได้มีผู้วิจัยไว้หลายท่านคือ

ประนต เล็กสวาสกี (ประนต เล็กสวาสกี, 2517 : 91 - 94) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การอบรมเลี้ยงดู การฟังดูตน พฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำ และความรู้สึกรับผิดชอบ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า

- ความรู้สึกรับผิดชอบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะความเป็นผู้นำ
- เด็กที่เป็นพี่หรือเป็นลูกคนโต มีความรู้สึกรับผิดชอบสูงกว่าน้อง ๆ หรือลูกคนรอง
- เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบได้รับความรักมาก มีความรู้สึกรับผิดชอบสูงกว่าเด็กที่ได้รับความรักน้อย

กว่าเด็กที่ได้รับความรักน้อย

ในปีเดียวกันนี้ อภิลิทธิ วรษา (อภิลิทธิ วรษา, 2517 : 53 - 54) ได้วิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้สึกรับผิดชอบ การปรับตัว และลักษณะความเป็นผู้นำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทศบาลเมืองตาก ผลการวิจัยพบว่า

- นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความรู้สึกรับผิดชอบและการปรับตัว ไม่แตกต่างกัน

- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

- ความรู้สึกรับผิดชอบ การปรับตัว และลักษณะความเป็นผู้นำ มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 และมัธยมศึกษาปีที่ 3

ถัดมา คณีย์ งานมานะ (คณีย์ งานมานะ, 2518 : 44) ได้วิจัยถึงความรู้สึกรับผิดชอบ ความอยาก رؤอยากเห็น และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และประถมศึกษาปีที่ 7 จำนวน 540 คน ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย กับแบบเอาใจใส่เกินไป ผลงานวิจัยสรุปได้ดังนี้

- ความรู้สึกรับผิดชอบมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความอยาก رؤอยากเห็น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

- เด็กที่ได้รับการอบรมแบบปล่อยปละละเลย มีความรู้สึกรับผิดชอบน้อยกว่าเด็กที่ได้รับการจัดอบรมแบบเอาใจใส่เกินไป

นอกจากนี้ยังมีผลงานวิจัยของ บัตเตอร์เวิร์ท (Butterworth, 1974 : 2043 - A) ซึ่งได้วิจัยหาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน ทักษะการคิดต่อโรงเรียน ความรับผิดชอบของตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 600 คน โดยสุ่มจากโรงเรียนต่าง ๆ ในแคลิฟอร์เนีย และแบ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดออกตามความสามารถทั่วไป โดยใช้แบบทดสอบ Verbal Battery (Form 1, Level D.) of the Lorge Thordike Intelligence Test และศึกษาเฉพาะกลุ่มที่มีความสามารถทั่วไปสูงและต่ำเท่านั้น ผลการวิจัยพบว่า

- ความรับผิดชอบตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทัศนคติต่อโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- นักเรียนที่มีความสามารถทั่วไปสูง มีความรับผิดชอบตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีความสามารถทั่วไปต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- นักเรียนหญิงมีความรับผิดชอบตนเองสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับความรู้สู่การรับผิดชอบ สรุปได้ว่าความรู้สู่การรับผิดชอบ เป็นผลเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดู การฝึกหัด การได้รับชมหมายหน้าที่การงานให้รับผิดชอบ ความรู้สู่การรับผิดชอบเป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นผู้นำและมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะความเป็นผู้นำ

3. ความเชื่อมั่นในตนเอง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง พอจะสรุปได้ดังนี้ สมุท กิริโซ (สมุท กิริโซ, มปป. : 296 - 297) ได้กล่าวถึงความเชื่อมั่นในตนเองไว้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นความรู้สึกสัจจริง และเป็นประจักษ์ที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งแก่แผนการดำเนินงานสร้างชีวิต บุคคลที่แสดงความเชื่อมั่นในตนเองออกมาในสมรรถภาพแห่งการปฏิบัติงาน ย่อมรู้จักใหญ่กล้าคิดมีความเชื่อมั่นตามได้ และความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นพลังในการต่อสู้กับปัญหาต่าง ๆ โลกควยความมั่นใจ ซึ่งคล้ายคลึงกับคำกล่าวของ กลีคค์ (Glueck) (อ้างจากสมาคมกทศรเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2512 : 123) ที่ว่า บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ธรรมชาติแสดงความคิดเห็น และกล้าตัดสินใจด้วยตนเอง เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาแล้ว บุคคลผู้นั้นจะมีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดีกว่าบุคคลที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

ในค่านพุดติกรรมที่แสดงถึงความเชื่อมั่นในตนเอง ชูชีพ อ่อนโลกสูง (ชูชีพ อ่อนโลกสูง, 2516 : 25 - 27) ได้สรุปพุดติกรรมของผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองไว้ดังนี้

1. มั่นใจในการกระทำของตน และมั่นใจว่าจะพบความสำเร็จในสิ่งที่กระทำลงไป

2. ไม่หลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เป็นปัญหา และมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี

3. กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจ และกล้าเผชิญความจริง

4. มีความรับผิดชอบสูง

5. มีความกิริเริ่มสร้างสรรค์

6. ไม่เชื่องนอนโดยไร้เหตุผล

7. ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ได้อย่าง

พฤติกรรมดังกล่าว กลายคลึงกับลักษณะของความเป็นผู้นำที่ เมคินนัส และ จอห์นสัน

(Medinnus and Johnson, 1969 : 595) ได้ศึกษาไว้ และได้สรุปถึงคุณสมบัติของความ เป็นผู้นำไว้ว่า บุคคลที่สามารถเป็นผู้นำนั้น นอกจากจะมีลักษณะที่เด่นหลายอย่าง เช่น สติปัญญาดี ความรู้ดี ปรับตัวเก่ง มีความคิดสร้างสรรค์ ลักษณะเด่นที่จะขาดเสียไม่ได้คือ มีความรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของซูว์พี ออนโลกสูง (ซูว์พี ออนโลกสูง, 2516 : 96) ที่พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะความเป็นผู้นำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ ซูว์พี ยังได้สรุปไว้ว่า การได้รับการยอมรับจากกรรมกรวิ และความสำเร็จที่ได้รับ เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเอง นี้ยังขึ้นอยู่กับ การฝึกหัดอบรม ระยะเวลา ระดับพัฒนาการ และกลุ่มผู้ร่วมงาน ตลอดจนสถานการณ์ที่บุคคล นั้นกำลังเผชิญอยู่

สำหรับ สมพงษ์ ทิระพัฒน์ (สมพงษ์ ทิระพัฒน์, 2517 : 13) ซึ่งศึกษาถึงความเชื่อมั่น ในตนเองของ เด็กระดับประถมศึกษา ได้สรุปไว้ว่า เด็กจะมีความเชื่อมั่นในตนเอง เมื่อได้รับความรัก ความเอาใจใส่จากบิดามารดา ได้รับการส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็น และมีอิสระในการตัดสินใจ เด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองนั้น มีสาเหตุจากถูกบิดามารดา กวบนุ้ใหม่ปฏิบัติตนอยู่ในขอบเขต ที่มีความอดทนเห็นชอบ ทำให้ขาดอิสระที่จะคิด หรือตัดสินใจด้วยตนเอง เมื่อพบปัญหาที่ไม่สามารถ ตัดสินใจแก้ไขได้ เพราะไม่เคยฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเองมาก่อน จากการศึกษาครั้งนี้

สมพงษ์ ทิระพัฒน์ (2517 : 24) ได้จัดกลุ่มพฤติกรรมที่แสดงถึงความเชื่อมั่นในตนเองไว้ 7 กลุ่มคือ

1. กล้าพูด กล้าแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็น
2. ไม่ขี้ขลาด ไม่ประหม่า ไม่เกอะเขิน
3. จิตใจมั่นคง เปลี่ยนความเขินอาย มั่นใจในความคิดของตน
4. กล้าตัดสินใจไม่ลังเล
5. กล้าเผชิญกับความจริง
6. มีจิตใจเด็ดเดี่ยวแน่วแน่
7. ไม่วิตกกังวล

และจากผลงานวิจัย ของ สมพงษ์ กิระพัฒน์ (2517 : 44 - 45) ซึ่งวิจัยถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิธีอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อมั่นในตนเอง และความรู้อีกกับนิคชอบ สรุปได้

- ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้อีกกับนิคชอบ
 - ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการอบรมแบบประชาธิปไตย
- แต่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการอบรมแบบเข้มงวด
- เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมาก มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยน้อย
 - เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดน้อย มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดมาก
- นอกจากนี้ยังมีผลงานวิจัยของ อุดม สำอางกุล (อุดม สำอางกุล, 2519 : 50) ที่วิจัยถึงลักษณะความเป็นผู้นำ ความเคร่งครัด และความเชื่อมั่นในตนเองของวัยรุ่นไทย ภาคกลาง โดยที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 337 คน และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 291 คน ในปีการศึกษา 2518 ปรากฏผลดังนี้
- ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะความเป็นผู้นำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
 - นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0005

- นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ ประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยแล้วพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีแนวโน้มที่จะ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

จากเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง สรุปได้คือ ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นผลจากการยอมรับเลี้ยงดู การฝึกหัด ระยะเวลา ประสบการณ์ และความสำเร็จที่ได้รับ ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นผู้นำ และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะความเป็นผู้นำ เช่นเดียวกับความรู้สึกรับผิดชอบและความสามารถในการแก้ปัญหา

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวมานั้นแสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการแก้ปัญหา ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองของบุคคลย่อมแตกต่างกันตามระยะเวลา ความรู้ ประสบการณ์ การฝึกหัด การยอมรับเลี้ยงดู และจากจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาล ที่ต้องการปลูกฝังให้นักศึกษาพยาบาลทุกคนมีคุณลักษณะของความสามารถในการแก้ปัญหา ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง เพิ่มขึ้นยิ่งขึ้น ฉะนั้นนักศึกษาพยาบาลที่เรียนอยู่ในระดับชั้นที่สูงกว่าซึ่งผ่านการศึกษามาจากหลักสูตรของวิทยาลัยพยาบาลมานานกว่า น่าจะมีความสามารถในการแก้ปัญหาและความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่า นักศึกษาที่เรียนอยู่ในระดับชั้นรอง ๆ ลงมา สำหรับ ความรู้สึกรับผิดชอบนั้นแม้ว่าจะมีผลงานวิจัยบางฉบับพบว่าผู้ที่เรียนในระดับชั้นต่างกัน มีความรู้สึกรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน แต่ก็เป็นการศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างในหลักสูตรทั่วไป ซึ่งมีกิจกรรมและการเรียนการสอนแตกต่างไปจากหลักสูตรวิชาชีพพยาบาล ที่มุ่งปลูกฝังความรู้สึกรับผิดชอบให้เกิดขึ้นใน นักศึกษาพยาบาลโดยเฉพาะ ฉะนั้นความรู้สึกรับผิดชอบของนักศึกษาพยาบาลที่เรียนอยู่ในระดับชั้นต่างกัน น่าจะมีปริมาณที่แตกต่างกัน นอกจากนี้เอกสารและงานวิจัยดังกล่าวยังชี้ให้เห็นว่า ความสามารถในการแก้ปัญหา ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง ล้วนเป็นคุณลักษณะของความ เป็นผู้นำ และมีความสอดคล้องหรือสัมพันธ์กันในทางบวก

สมมุติฐานในการศึกษากันว่า

1. ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาพยาบาล มีความสัมพันธ์กันทางบวก
2. นักศึกษาพยาบาลในระดับชั้นสูงกว่า มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง สูงกว่านักศึกษาในระดับชั้นรอง ๆ ลงมา

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย ชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 ปีการศึกษา 2519 โดยสุ่มตัวอย่างมาชั้นละ 60 % ของจำนวนนักศึกษาแต่ละชั้น ด้วยวิธีจับสลาก ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 226 คน ซึ่งจำแนกเป็นจำนวนนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 จำนวน 85, 79 และ 62 คน ตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบ 1 ฉบับ และ แบบสอบถาม 2 ฉบับ ดังนี้

1. แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
2. แบบสอบถามวัดความรู้สึกกับนิศชอบ
3. แบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง สำหรับแบบสอบถามวัดความรู้สึกกับนิศชอบ และแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้วิจัยได้คัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ สมพงศ์ ทิระพัฒน์ ซึ่งได้สร้างไว้ในปี 2517

หน้า 216

การดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

ในการดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
2. สร้าง นวัตกรรมปฏิบัติการของความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
3. สร้างแบบทดสอบ โดยมีวิธีการในการดำเนินการดังนี้

3.1 การดำเนินการสร้างแบบทดสอบ และลักษณะของแบบทดสอบ

3.1.1 รวบรวมลักษณะหรือเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดปัญหาเฉพาะหน้าในสถานการณ์พยาบาล โดยใช้วิธีการพฤติกรรมพหุระดม (Critical Incident Technique) คือสร้างแบบสอบถามชนิดปลายเปิด ให้อาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย จำนวน 39 ท่าน เขียนเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาเฉพาะหน้าที่พบ พร้อมทั้งวิธีการที่ใช้แก้ปัญหานั้น ๆ

3.1.2 นำเหตุการณ์ และลักษณะการแก้ปัญหาแบบต่าง ๆ ที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสร้างเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดมี 4 ตัวเลือก โดยจำแนกข้อคำถามออกตามเนื้อหาหรือลักษณะที่มาของปัญหา 3 ด้านดังนี้คือ

- ก. ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากผู้ป่วยและญาติ มีจำนวนข้อสอบ 17 ข้อ
- ข. กังวลอย่าง ข้อคำถามหรือปัญหา ดังนี้

ข้อคำถามหรือปัญหา

(0) ถ้าผู้ป่วยหยุดหายใจกระทันหัน ท่านจะช่วยเหลือผู้ป่วยด้วยวิธีใดเป็นอันดับแรก

- ก. ตามแพทย์ทันที
- ข. ใช้เครื่องช่วยหายใจ
- ค. Check Vital Signs
- ง. External Cardiac Massage

ข. ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากเวชภัณฑ์ และเครื่องใช้ มีจำนวนข้อสอบ

- 15 ข้อ
- ข. กังวลอย่าง ข้อคำถามหรือปัญหา ดังนี้

ข้อคำถามหรือปัญหา

(00) ขณะรอเลือดเพิ่มจากธนาคารเลือด ปรากฏว่าเลือดที่กำลังให้ผู้ป่วยอยู่หมดเสียก่อน ท่านจะทำอย่างไร

- ก. Clamp สายยาง
- ข. กิ่งเข็มให้เลือดออก
- ค. ให้ 5% D₅ แทนไวทอน
- ง. ให้ Normal Saline แทนไวทอน
- ค. ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากการรวมงานซึ่งหมายถึงแพทย์ พยาบาล และนักศึกษานพยาบาล มีจำนวนข้อสอบ 14 ข้อ/ กิ่งทวอย่างข้อคำถามหรือปัญหาครั้งนี้

ข้อคำถามหรือปัญหา

(000) ถ้าแพทย์ให้ทานดื่มน้ำเข้าเส้นเลือดใหญ่สายทาง I.V.fluid เนื่องจากต้องรีบไปดูแลไขว้การหนักกันอื่น ท่านจะทำอย่างไร

- ก. ให้หัวหน้าเวรเป็นผู้ปฏิบัติแทน
- ข. ดื่กให้ และให้หัวหน้าเวรรับทราบ
- ค. ไม่ดื่ก พร้อมอธิบายเหตุผลที่ไม่สามารถปฏิบัติได้
- ง. ดื่กให้ และให้แพทย์รับรอง อันตรายที่อาจเกิดขึ้นภายหลัง

3.1.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นซึ่งมีทั้งหมด 46 ข้อคำถาม ไปให้อาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย: พิจารณาความถูกต้องเหมาะสม และสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ ตลอดจนภาษาที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในแบบทดสอบอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงนำไปทดสอบเพื่อกำนวดหาความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่นต่อไป

3.2 การทดสอบ และการให้คะแนนของแบบทดสอบ

3.2.1 ในการทดสอบ ผู้วิจัยดำเนินการสอบกับกลุ่มตัวอย่างเป็นรายกลุ่ม โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอบเอง และกำหนดเวลาในการสอบแบบทดสอบฉบับนี้ 10 นาที โดยให้กลุ่มตัวอย่างเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในกระดาษคำตอบตามตัวเลือกที่กลุ่มตัวอย่างพิจารณาว่าเป็นวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสม และได้ผลดีที่สุดตามความรู้สึกของบุคคลในปัญหาแต่ละข้อ กิ่งตัวอย่าง การตอบแบบทดสอบครั้งนี้

คำถาม	ข้อที่	กระดาษคำตอบ			
		ก	ข	ค	ง
(๐) ถ้าผู้ป่วยหยุดหายใจกระทันหันท่านจะช่วยเหลือผู้ป่วยด้วยวิธีใดเป็นอันดับแรก	(๐)	()	()	()	(✓)
	(๐๐)	()	()	()	()
ก. ตามแพทย์ทันที					
ข. ใช้เครื่องช่วยหายใจ					
ค. Check Vital Signs					
ง. External Cardiac Massage					

3.2.2 การตรวจเช็คคะแนนของแบบทดสอบ ผู้วิจัยถือเกณฑ์ว่าถ้ากลุ่มตัวอย่าง เลือกคำตอบที่เป็นวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุดหรือเหมาะสมที่สุดได้ถูกต้องให้ 1 คะแนน ถ้าเลือกคำตอบที่ผิดไปจากนี้ ให้ 0 คะแนน

4. การวิเคราะห์แบบทดสอบเป็นรายข้อ

จากการนำแบบทดสอบไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ของวิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย จำนวน 120 คน ผู้วิจัยนำผลการสอบของกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ โดยคำนวณวิธีการดังนี้

4.1 แบ่งผลการสอบของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ กลุ่มละ 25 % โดยใช้คะแนนรวมในการตอบแบบทดสอบเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง

4.2 กำหนดค่าระดับความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบแต่ละข้อ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อสอบแบบง่าย (วิเชียร เกตุสิงห์, 2515 : 129-131)

4.3 ถ้าเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง คือนีค่า r ตั้งแต่ + .20 ขึ้นไป และมีความยากปานกลาง คือนีค่า p อยู่ระหว่าง .20 ถึง .80 ไว้จำนวน 30 ข้อ โดยจำแนกตามลักษณะของปัญหาเฉพาะหน้า กานละ 10 ข้อ สำหรับนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. การหาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ

ใช้วิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ของแบบทดสอบที่เรียกว่า Inter - test Validity หรือวิธี Criteria Related Validity โดยหาค่าสัมพันธระหว่างคะแนนจากแบบทดสอบที่สร้างขึ้น กับเกณฑ์ที่เป็นคะแนนจากแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งคัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ สมพงษ์ ทิระพัฒน์ และคะแนนเฉลี่ยสะสม ตลอดปีการศึกษาในชั้นปีที่ 3 ของนักศึกษาในกลุ่มทดลองสอบ โดยมีสมมุติฐานว่า "ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน" ตามผลการศึกษาของ ชูชีพ อ่อนโคกสูง (2516 : 25-27) กลี๊ด (2517 : 123) และ กอร (1974 : 3517-A) ที่พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหา และความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นลักษณะที่มีอยู่ร่วมกัน และจากผลการศึกษาของ นงนุช วรรณวาทะ (2514 : 72-74) และ เนเบอร์ (1975 : 3241-A) ที่พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งผลจากการตรวจสอบพบว่า คะแนนของแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนจากแบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเอง และคะแนนเฉลี่ยสะสมสูง ($r = .419, .461$ ตามลำดับ) ทั้งนี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าฉบับนี้มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูง สามารถนำไปใช้ในการวิจัยต่อไปได้

6. การหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ได้ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบทดสอบด้วยการหาความคงที่ภายใน โดยวิธี Kuder Richardson 20 (K - R 20) (Garrett, 1971 : 341) ปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ .784 ซึ่งแสดงว่า แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าฉบับนี้มีความเชื่อมั่นสูงในระดับที่จะนำไปใช้ในการวิจัยต่อไปได้

แบบสอบถามวัดความรู้สึกรับผิดชอบ

นำแบบสอบถามวัดความรู้สึกรับผิดชอบของ สมพงษ์ ทิระพัฒน์ มาปรับปรุง และคัดเลือกข้อความใหม่ภาษาที่รัดกุม และเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างยิ่งขึ้น แต่ยังคงรักษา

จุดมุ่งหมายเดิมของแบบสอบถามไว้ ใจความในแบบสอบถามจำนวน 5 ข้อ

1. ลักษณะของแบบสอบถาม และการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน กึ่งส่วนที่เป็นข้อความซึ่งถามเกี่ยวกับความรู้สึก ความนึกเห็น และลักษณะนิสัยที่ผู้ตอบมักปฏิบัติ และส่วนที่เป็นคำถามที่ผู้ตอบจะต้องเขียนเครื่องหมาย

✓ ลงในกระขานคำถาม โดยมีช่องให้เลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 อันดับ ดังตัวอย่างแบบสอบถาม และการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

ข้อความ

กระขานคำถาม

- (0) ข้าพเจ้าไม่เคยติดน้กับเพื่อนเลย
- (00) เมื่อดูอาจารย์ขมขมหมายงานให้ทำอะไรเมื่อใดก็ตามตกลง

ข้อที่	จริงที่สุด	จริงมาก	จริงครึ่งหนึ่ง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
(0)					
(00)					

2. เกณฑ์การให้คะแนน

2.1 ข้อความที่มีความหมายในเชิงนิมานให้คะแนน 5, 4, 3, 2 และ 1 แก่คำตอบที่ตรงกับจริงที่สุด, จริงมาก, จริงครึ่งหนึ่ง, จริงน้อย และไม่จริงเลย ตามลำดับ

2.2 ข้อความที่มีความหมายในเชิงนิเสธ ให้คะแนน 1, 2, 3, 4 และ 5 แก่คำตอบที่ตรงกับจริงที่สุด, จริงมาก, จริงครึ่งหนึ่ง, จริงน้อย และไม่จริงเลย ตามลำดับ

3. การทดลองใช้ และการวิเคราะห์เป็นรายข้อ

การทดลองใช้ปฏิบัติเช่นเดียวกับแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า หลังจากกรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด นำคะแนนวิเคราะห์เป็นรายข้อเพื่อดูหากำหนดอำนาจจำแนกของ ข้อความแต่ละข้อ ดังนี้

- 3.1 แบ่งคะแนนของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
กลุ่มละ 25 % โดยใช้คะแนนรวมในการตอบแบบสอบถามเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง
- 3.2 คำนวณค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามแต่ละข้อในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
- 3.3 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของข้อความแต่ละข้อระหว่างกลุ่มสูง
และกลุ่มต่ำ โดยใช้สูตรส่วนวิฤต t (Guilford, 1965 : 184) เป็นค่าสถิติในการ
ตรวจสอบ

ผลจากการวิเคราะห์เป็นรายข้อปรากฏว่า มีข้อความที่ค่าอัตราส่วนวิฤต t มีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 ขึ้นไป จำนวน 45 ข้อ ผู้วิจัยได้คัดเลือกเฉพาะข้อความที่มีค่าอัตราส่วนวิฤต t
สูงสุดไว้ 30 ข้อ ซึ่งมีพิสัยของอัตราส่วนวิฤต t อยู่ระหว่าง 3.851 ถึง 7.500 และมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อไว้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ได้ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำคะแนนของข้อความที่คัดเลือกไว้
มาแบ่งเป็นกลุ่ม ข้อคู่ และกลุ่มข้อคี่ เพื่อหาความเชื่อมั่นแบบแบ่งครึ่ง (Split - half)
และนำค่าที่ได้มาปรับขยายเป็นค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดโดยใช้สูตรของ สเปียร์แมน -
บราวน์ (Spearman - Brown) (Garrett, 1971 : 339) ปรากฏว่าค่าความเชื่อมั่น
ของแบบสอบถาม .803 ซึ่งเห็นว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปใช้ในการ
วิจัยต่อไปได้

แบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

นำแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเองของ สมพงษ์ ทิระพัฒน์ มาปรับปรุงข้อความ
เช่นเดียวกับแบบสอบถามวัดความรู้สึกรับผิดชอบ หลังจากปรับปรุงแล้ว ได้ข้อความในแบบสอบถาม
จำนวน 50 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถาม การตอบ การทดลองใช้ การวิเคราะห์เป็นรายข้อ และ
การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ปฏิบัติเช่นเดียวกับแบบสอบถามวัดความรู้สึกรับผิดชอบ แต่

เกณฑ์การให้คะแนนกลับกับแบบสอบถามวัดความรู้สึกรับผิดชอบคือ

- ข้อความที่มีความหมายในเชิงนิเสธในคะแนน 1, 2, 3, 4 และ 5
แก่คำตอบที่ตรงกับข้อจริงที่สุด, จริงมาก, จริงครึ่งหนึ่ง, จริงน้อย และไม่จริงเลยตามลำดับ
 - ข้อความที่มีความหมายในเชิงนิเสธในคะแนน 5, 4, 3, 2 และ 1
แก่คำตอบที่ตรงกับข้อจริงที่สุด, จริงมาก, จริงครึ่งหนึ่ง, จริงน้อย และไม่จริงเลยตามลำดับ
- ดังตัวอย่างแบบสอบถามและการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

<u>ข้อความ</u>	<u>กรณีกำตอบ</u>	<u>ไม่จริง</u>
	<u>ข้อที่</u>	<u>เลย</u>
(0) รู้สึกว่าสามารถทำงานได้อย่างมีใจชื้น ๆ ตามเพื่อนอยู่บ่อย	(0) (00)	
(00) ถ้าให้แสดงความคิดเห็น ขอเลือกการเขียน มากกว่าพูด		

หลังจากนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ และนำคำตอบมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว นำคะแนนมาวิเคราะห์เป็นรายข้อ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามแต่ละข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ปรากฏว่า มีข้อความที่ค่าอัตราส่วนวิกฤต t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขึ้นไป จำนวน 47 ข้อ ได้คัดเลือกเฉพาะข้อความที่มีค่าอัตราส่วนวิกฤต t สูงสุดไว้ 30 ข้อ คือมีพิสัยของอัตราส่วนวิกฤต t อยู่ระหว่าง 6.046 ถึง 10.390 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ สำหรับเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลต่อไป

สำหรับผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นแบบเบงกรังปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น .856 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเองฉบับนี้มีความเชื่อมั่นสูงสามารถนำไปใช้ในการวิจัยต่อไปได้

การรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. เลือกรุ่นคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการวิจัย โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย ชั้นปีที่ 1, 2, และ 3 ปีการศึกษา 2519 ชั้นละ 60 % ของจำนวนนักศึกษาแต่ละชั้น
2. นำแบบทดสอบและแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนจะทำแบบทดสอบและแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ
3. นำค่าคงที่ที่ได้มาตรวจให้คะแนนความถูกต้องของ เครื่องมือแต่ละฉบับ
4. นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐาน

ลำดับขั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึก รับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ Pearson Product Moment Correlation (Garrett, 1971 : 143) เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 1
2. วิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึก รับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ One - way analysis of Variance (F - test) และ q - statistic (Winer, 1971 : 160, 185) เป็นสถิติในการทดสอบว่าจะเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2 หรือไม่

ผลการวิเคราะห์หยาบ

สัญลักษณ์ และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์หยาบ

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของการวิเคราะห์หยาบโดยตรงกันดังต่อไปนี้

\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
SD	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	แทน	Sum of Square
MS	แทน	Mean Square
df	แทน	degree of freedom
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
q	แทน	q - statistic

การเสนอผลการวิเคราะห์หยาบ

การวิเคราะห์หยาบในการศึกษารังนี้ ได้ทำการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบและแบบสอบถาม
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกกับนิคชอม และความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ 1
3. การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบ ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกกับนิคชอม และความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนในระดับชั้นต่างกัน เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ 2

ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังที่จะเสนอต่อไปนี้

1. การสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบและแบบสอบถาม

เพื่อศึกษาคุณสมบัติของ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย
 และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแบบทดสอบ และแบบสอบถามแต่ละฉบับ ซึ่งปรากฏผลดังนี้

ตาราง 1 การสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
 แบบสอบถามวัดความรู้สึกกับฝึกสอน และแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง

ระดับชั้น แบบทดสอบและ แบบสอบถาม	จำนวน ข้อ	ปีที่ 1		ปีที่ 2		ปีที่ 3		รวม 3 ปี	
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
ความสามารถในการ แก้ปัญหาเฉพาะหน้า	30	12.612	2.439	14.025	1.986	15.677	2.285	13.947	2.557
- คำนวณอายุและญาติ	10	4.694	1.208	5.228	1.292	6.000	1.178	5.239	1.336
- คำนวณเวชกัมและ เครื่องใช้	10	4.047	1.157	4.456	1.144	1.145	1.134	4.491	1.228
- คำนวณรวมงาน	10	3.882	1.127	4.024	2.040	4.370	1.070	4.173	1.185
ความรู้สึกกับฝึกสอน	30	107.624	11.078	109.772	14.143	113.774	10.001	110.062	12.227
ความเชื่อมั่นในตนเอง	30	84.835	14.629	88.556	16.180	93.984	16.195	88.646	15.966

ผลการวิเคราะห์ผลจากตาราง 1 พบว่า แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา
 เฉพาะหน้า มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับระดับที่คาดหวังไว้ (ค่าเฉลี่ยที่คาดหวังของแบบทดสอบทั้งฉบับ = 15,
 ค่าเฉลี่ยแต่ละส่วนของปัญหา = 5) และมีความเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำ ส่วนแบบสอบถามวัด
 ความรู้สึกกับฝึกสอนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับที่คาดหวังไว้ (ค่าเฉลี่ยที่คาดหวัง = 90) และมีความ
 เบี่ยงเบนมาตรฐานสูง สำหรับแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเองพบว่า มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับ
 ระดับที่คาดหวังไว้ (ค่าเฉลี่ยที่คาดหวัง = 90) และมีความเบี่ยงเบนมาตรฐานสูง

เมื่อพิจารณาจากเจดีย์ดังกล่าวแล้ว แสดงว่าวิทยาลัยพยาบาลประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาพอควร แต่เมื่อพิจารณาถึงค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วแสดงว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน แต่ความรู้สึกรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มตัวอย่างยังมีความแตกต่างกันอยู่มาก

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ

เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 ว่าความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาพยาบาล มีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างไร ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคุณลักษณะเหล่านั้นของกลุ่มตัวอย่างโดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และแยกตามระดับชั้นต่าง ๆ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปรากฏดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
 ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตัวแปร	ความสามารถในการ แก้ปัญหาเฉพาะหน้า	ความรู้สึกรับผิดชอบ	ความเชื่อมั่นในตนเอง
ความสามารถในการแก้ปัญหา เฉพาะหน้า	-	.245*	.510**
ความรู้สึกรับผิดชอบ	-	-	.289**
ความเชื่อมั่นในตนเอง	-	-	-

* $p < .05$

** $p < .01$

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์จากตาราง 2 พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
 ของนักศึกษาพยาบาลทั้ง 3 ระดับชั้น มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่น
 ในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ และความรู้สึกรับผิดชอบ
 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตาม
 สมมุติฐานที่ตั้งไว้ อันแสดงว่าถ้านักศึกษาพยาบาลมีคุณลักษณะใดลักษณะหนึ่งสูงแล้ว จะมีแนวโน้ม
 ที่คุณลักษณะอีก 2 ประการสูงตามไปด้วย หรืออาจกล่าวในทางตรงข้ามได้ว่า ถ้านักศึกษาพยาบาล
 มีคุณลักษณะใดลักษณะหนึ่งต่ำแล้ว จะมีแนวโน้มที่คุณลักษณะอีก 2 ประการนั้นต่ำตามไปด้วย เช่นกัน

ตาราง 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1

ตัวแปร	ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	ความรู้สึกรับผิดชอบ	ความเชื่อมั่นในตนเอง
ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	—	.488**	.579**
ความรู้สึกรับผิดชอบ	—	—	.395**
ความเชื่อมั่นในตนเอง	—	—	—

** p < .01

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์จากตาราง 3 พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อันแสดงว่า ถ้านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีคุณลักษณะใดลักษณะหนึ่งสูงแล้ว จะมีแนวโน้มที่คุณลักษณะอีก 2 ประการสูงตามไปด้วย หรืออาจกล่าวในทางตรงข้ามได้ว่า ถ้านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีคุณลักษณะใดลักษณะหนึ่งต่ำแล้ว จะมีแนวโน้มที่คุณลักษณะอีก 2 ประการต่ำตามไปด้วย เช่นกัน

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
 ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2

ตัวแปร	ความสามารถในการ แก้ปัญหาเฉพาะหน้า	ความรู้สึกรับผิดชอบ	ความเชื่อมั่นในตนเอง
ความสามารถในการแก้ปัญหา เฉพาะหน้า	—	.140	.334**
ความรู้สึกรับผิดชอบ	—	—	.074
ความเชื่อมั่นในตนเอง	—	—	—

**
 $p \leq .01$

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์จากตาราง 4 พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
 ของนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติระหว่าง ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และความเชื่อมั่นในตนเอง กับความรู้สึกรับ
 ผิดชอบ

ตาราง 5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3

ตัวแปร	ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	ความรู้สึกรับผิดชอบ	ความเชื่อมั่นในตนเอง
ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	—	.445**	.589**
ความรู้สึกรับผิดชอบ	—	—	.290*
ความเชื่อมั่นในตนเอง	—	—	—

* $p < .05$

** $p < .01$

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์จากตาราง 5 พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความรู้สึกรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ อันแสดงว่า ถ้านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีคุณลักษณะใดลักษณะหนึ่งสูงแล้ว จะมีแนวโน้มที่คุณลักษณะอีก 2 ประการสูงตามไปด้วย หรืออาจกล่าวในทางตรงข้ามได้ว่า ถ้านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีคุณลักษณะใดลักษณะหนึ่งต่ำแล้ว จะมีแนวโน้มที่คุณลักษณะอีก 2 ประการต่ำตามไปด้วยเช่นกัน

3. การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของไว้แปรต่าง ๆ เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ 2 ว่านักศึกษาพยาบาลที่เรียนในระดับชั้นต่างกันจะมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองต่างกันหรือไม่ ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบคุณสมบัติเหล่านั้นของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งผลการวิเคราะห์ที่จะได้นำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

ตาราง 6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างของความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับชั้นต่างกัน

Source of Variation	df	SS	MS	F
Between groups	2	337.675	168.838	33.008 **
Error	223	1140.688	5.115	
Total	225	1478.363		

** p < .01

ผลการวิเคราะห์หขผลจากการาราง 6 พบว่า นักศึกษาพยาบาลทั้ง 3 ระดับชั้นมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าแตกต่างกันอย่างนอย 1 ฎ ฉะนั้นเพื่อเป็นการตรวจสอบว่ากลุ่มตัวอย่างใดมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายฎ โดยใช้ q - statistic เป็นสถิติในการตรวจสอบปรากฏผลดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการ
แก้ปัญหาเฉพาะหน้า

ระดับชั้น	คะแนนเฉลี่ย	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
		12.612	14.025	15.677
ปีที่ 1	12.612	—	1.413 ^{**}	3.065 ^{**}
ปีที่ 2	14.025	—	—	1.652 ^{**}
ปีที่ 3	15.677	—	—	—
			r = 2	r = 3
		q .99(r, 223)	3.64	4.12
		$\sqrt{MS_{\text{error}} / \tilde{n}}$. q .99(r, 223)	.957	1.084

** p < .01

ผลการวิเคราะห์ผลจากตาราง 7 พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีความสามารถ
ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงกว่านักศึกษาระดับปีที่ 1 และปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
และนักศึกษาระดับปีที่ 2 มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าสูงกว่านักศึกษาระดับปีที่ 1
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าความสามารถในการ
แก้ปัญหาเฉพาะหน้าของนักศึกษาพยาบาล เพิ่มขึ้นตามระดับชั้นของผู้เรียน

ตาราง 8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างของความสามารถ
ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า คำนวณช่วยและญาติ ของกลุ่มตัวอย่างที่มี
ระดับชั้นต่างกัน

Source of Variation	df	SS	MS	F
Between groups	2	61.151	30.576	16.912 **
Error	223	333.005	1.808	
Total	225	418.376		

** $p < .01$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 8 พบว่า นักศึกษาพยาบาลทั้ง 3 ระดับชั้นมีความสามารถ
ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า คำนวณช่วยและญาติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
ซึ่งแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า คำนวณช่วยและญาติ
แตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ฉะนั้นเพื่อเป็นการตรวจสอบว่ากลุ่มตัวอย่างคู่ใด มีความสามารถในการ
แก้ปัญหาเฉพาะหน้าคำนวณช่วยและญาติแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย
เป็นรายคู่ โดยใช้ q - statistic เป็นสถิติในการตรวจสอบ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการ
แก้ปัญหาเฉพาะหน้า คานงู้วยและญาติ

ระดับชั้น	คะแนนเฉลี่ย	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
		4.694	5.228	6.000
ปีที่ 1	4.694	—	.534**	1.306**
ปีที่ 2	5.228	—	—	.772**
ปีที่ 3	6.000	—	—	—
			$r = 2$	$r = 3$
	$q .99(r, 223)$		3.64	4.12
	$\sqrt{MS \text{ error} / n} \cdot q .99(r, 223)$.516	.585

** $p < .01$

ผลการวิเคราะห์ผลจากตาราง 9 พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีความสามารถ
ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า คานงู้วยและญาติ สูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ ปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
คานงู้วยและญาติ สูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตาม
สมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า คานงู้วยและญาติ ของ
นักศึกษาพยาบาล เพิ่มขึ้นตามระดับชั้นของผู้เรียน

ตาราง 10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบ ความแตกต่างของความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ด้านเวชภัณฑ์ และเครื่องมือ ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับชั้นต่างกัน

Source of Variation	df	SS	MS	F
Between groups	2	43.381	21.691	16.285 **
Error	223	297.101	1.332	
Total	225	304.482		

** p < .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 10 พบว่า นักศึกษาพยาบาลทั้ง 3 ระดับชั้น มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้านเวชภัณฑ์และเครื่องมือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้านเวชภัณฑ์ และเครื่องมือแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ฉะนั้นเพื่อเป็นการตรวจสอบว่ากลุ่มตัวอย่างใดมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ด้านเวชภัณฑ์ และเครื่องมือแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้ q - statistic เป็นสถิติในการตรวจสอบ ปรากฏผลดังแสดงในการาง 11

ตาราง 11 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า คำนวณเวชคณิต และเครื่องใช้

ระดับชั้น	คะแนนเฉลี่ย	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
		4.047	4.456	5.145
ปีที่ 1	4.047	—	.409*	1.098**
ปีที่ 2	4.456	—	—	.689**
ปีที่ 3	5.145	—	—	—

r = 2

r = 3

q .95(r, 223)

2.77

3.31

$\sqrt{MS_{error} / n}$

q .95(r, 223)

.371

.443

q .99(r, 223)

3.64

4.12

$\sqrt{MS_{error} / n}$

q .99(r, 223)

.488

.552

* p < .05

** p < .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 11 พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า คำนวณเวชคณิต และเครื่องใช้สูงกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า คำนวณเวชคณิต และเครื่องใช้สูงกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า คำนวณเวชคณิต และเครื่องใช้ของนักศึกษาระดับชั้นพยาบาลเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นของผู้เรียน

ตาราง 12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างของความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ตามผู้ร่วมงาน ของกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับชั้นต่างกัน

Source of Variation	df	SS	MS	F
Between groups	2	11.535	5.768	4.207*
Error	223	305.735	1.371	
Total	225	317.270		

* $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 12 พบว่า นักศึกษาพยาบาลทั้ง 3 ระดับ มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ตามผู้ร่วมงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าตามผู้ร่วมงานแตกต่างกัน อย่างน้อย 1 คู่ ฉะนั้นเพื่อเป็นการตรวจสอบว่ากลุ่มตัวอย่างคู่ใด มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ตามผู้ร่วมงานแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้ q - statistic เป็นสถิติในการตรวจสอบ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของความสามารถ
ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า คำนวณรวมงาน

ระดับ คะแนน	คะแนนเฉลี่ย	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
		3.882	4.024	4.370
ปีที่ 1	3.882	—	.142	.488*
ปีที่ 2	4.024	—	—	.346
ปีที่ 3	4.370	—	—	—
			$r = 2$	$r = 3$
	$q .95(r, 223)$		2.77	3.31
	$\sqrt{\frac{MS_{error}}{n}} \cdot q .95(r, 223)$.376	.450

* $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ผลจากตาราง 13 พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีความสามารถ
ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าคำนวณรวมงานสูงกว่านักศึกษาระดับปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาระดับปีที่ 3
กับปีที่ 2 และนักศึกษาระดับปีที่ 2 ก็มี khả năngในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า คำนวณรวมงานไม่แตกต่าง
กับนักศึกษาระดับปีที่ 1

ผลการวิเคราะห์ผลเกี่ยวกับความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ดังแสดงไว้ใน
ตาราง 6 ถึงตาราง 13 สรุปได้ว่า การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยส่วนรวม และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
คำนวณช่วยและญาติกับด้านเวชภัณฑ์ และเครื่องใช้ มีพัฒนาการเป็นไปตามลำดับชั้นที่เรียนของกลุ่มตัวอย่าง

ซึ่ง เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เว้นแต่การแก้ปัญหาคานบูรรวมงานที่ไม่เป็นไปตามลำดับชั้น ผลการวิเคราะห์นี้อาจสรุปได้ว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในวิชาชีพพยาบาลนั้น การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า คานบูรรวมและญาติ กับคานเวชภัณฑ์และเครื่องมือ เป็นตัวแทนของคุณลักษณะนี้โดยทั่วไปได้ดีกว่า การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าคานบูรรวมงาน

ตาราง 14 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่าง ของ ความรู้สึก
รับนิโคชมของ กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับชั้นต่างกัน

Source of Variation	df	SS	MS	F
Between groups	2	1366.510	683.255	4.670*
Error	223	32420.800	145.385	
Total	225	33784.310		

* $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 14 พบว่า นักศึกษาพยาบาลทั้ง 3 ระดับชั้น มีความรู้สึกรับนิโคชมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม มีความรู้สึกรับนิโคชมแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ฉะนั้นเพื่อเป็นการตรวจสอบว่ากลุ่มตัวอย่างคู่ใด มีความรู้สึกรับนิโคชมแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้ q - statistic เป็นสถิติในการตรวจสอบ ปรากฏผลการวิเคราะห์ทั้งตาราง 15

ตาราง 15 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของความรู้สึกรับผิดชอบ

ระดับชั้น	คะแนนเฉลี่ย	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
		107.624	109.772	113.774
ปีที่ 1	107.624	-	2.148	6.150*
ปีที่ 2	109.772	-	-	4.002
ปีที่ 3	113.774	-	-	-
			$r = 2$	$r = 3$
	$q .95(r, 223)$		2.77	3.31
	$\sqrt{\frac{MS_{error}}{n}} \cdot q .95(r, 223)$		3.884	4.641

* $p < .05$

ผลการวิเคราะห์หอมูลจากตาราง 15 พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีความรู้สึก
รับผิดชอบสูงกว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตาม
สมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้สึกรับผิดชอบ
ระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 3 กับปีที่ 2 และในทำนองเดียวกันพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 กับปีที่ 1
มีความรู้สึกรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน

ตาราง 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบความแตกต่างของความเชื่อมั่น
ในตนเองของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีระดับชั้นต่างกัน

Source of Variation	df	SS	MS	F
Between groups	2	3001.492	1500.746	6.128**
error	223	54612.190	244.898	
Total	225	57613.682		

** p < .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 16 พบว่า นักศึกษาพยาบาลทั้ง 3 ระดับชั้น มีความ
เชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม
มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ฉะนั้นเพื่อเป็นการตรวจสอบว่ากลุ่มตัวอย่างคู่ใด
มีความรู้สึกรับผิดชอบแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่
โดยใช้ q - statistic เป็นสถิติในการตรวจสอบ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 17

ตาราง 17 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในตนเอง

ระดับชั้น	คะแนนเฉลี่ย	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
		84.835	88.556	93.984
ปีที่ 1	84.835	-	3.721	9.149**
ปีที่ 2	88.556	-	-	5.425
ปีที่ 3	93.984	-	-	-

$r = 2$ $r = 3$

$q .95(r, 223)$ 2.77 3.31

$\sqrt{MS_{\text{error}} / \tilde{n}}$ $q .95(r, 223)$ 5.039 6.022

$q .99(r, 223)$ 3.64 4.12

$\sqrt{MS_{\text{error}} / \tilde{n}}$ $q .99(r, 223)$ - 7.494

** $p < .01$

ผลการวิเคราะห์ผลจากตาราง 17 พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษาชั้นปีที่ 3 กับปีที่ 2 และในทำนองเดียวกัน นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ก็มีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1.

บทที่ 4

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึก
รับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักศึกษาพยาบาล
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ
และความเชื่อมั่นในตนเองของ นักศึกษาพยาบาลที่เรียนในระดับชั้นต่างกัน
3. เพื่อสร้างและประเมินเครื่องมือวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า
และปรับปรุงแบบสอบถามวัดความรู้สึกรับผิดชอบกับแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อใช้
สำหรับนักศึกษาพยาบาล

วงเล็บ
กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จัดกระทำกับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาจากนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาล
สภากาชาดไทย ชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 ปีการศึกษา 2519 จำนวน 226 คน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

นำเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นแบบทดสอบและแบบสอบถาม 3 ฉบับ
คือ แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีลักษณะเป็น
แบบทดสอบแบบเลือกตอบชนิดมี 4 ตัวเลือก แบบสอบถามวัดความรู้สึกรับผิดชอบ และแบบสอบถาม
วัดความเชื่อมั่นในตนเอง แบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
5 อันดับ ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ สมพงษ์ ทิระพัฒน์ ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่าง ใช้ Pearson Product Moment Correlation.

2. การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนในระดับชั้นต่างกัน ใช้ One-way analysis of variance.

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และเมื่อแยกวิเคราะห์ตามระดับชั้นของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 และปีที่ 3 มีความสัมพันธ์ในทำนองเดียวกันกับนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 แต่ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกรับผิดชอบ กับความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และความเชื่อมั่นในตนเอง

2. การวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนในระดับชั้นต่างกัน พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยรวม และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้านอุปถัมภ์และญาติ กับค่านวชนกัณฑ์ และเกรงใจของกลุ่มตัวอย่าง เพิ่มขึ้นตามลำดับชั้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) เว้นแต่การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้านผู้รวมงานที่เพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับความรู้สึกรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเอง พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีคุณลักษณะทั้ง 2 ประการสูงกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$ และ $.01$ ตามลำดับ) แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 กับปีที่ 2 และนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 กับปีที่ 1 แล้ว ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคุณลักษณะทั้งสองประการนี้

อภิปรายผล

1. เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง

จากผลการศึกษาที่พบว่า/ ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรู้สึกผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง/ ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 กับปีที่ 3 มีความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะในระบบการศึกษาวิชาชีพพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล ไทศระหนักถึงความสำคัญของคุณลักษณะดังกล่าว จึงได้เน้นการปลูกฝังให้นักศึกษาพยาบาล มีคุณลักษณะทั้งสามประการเพิ่มพูนยิ่งขึ้น โดยการฝึกอบรมระเบียบวินัยต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้ที่อยู่ในวิชาชีพพยาบาล รวมทั้งการมอบหมายให้นักศึกษาได้รับผิดชอบในการปฏิบัติการพยาบาล แก่ผู้ป่วย ซึ่งนักศึกษาจำเป็นต้องใช้ความรู้ในด้านการศึกษาพยาบาล ใช้ไหวพริบในการสังเกต และการตัดสินใจควบคู่ไปกับความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ตลอดจนความสำนึกถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ จึงจะทำให้การปฏิบัติการพยาบาลสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยเหตุนี้จึงทำให้คุณลักษณะทั้งสามประการของนักศึกษาพยาบาลมีความสัมพันธ์กันทางบวก/ คังที/ ซูซีพี ออมโคกสูง (2516 : 25) ได้สรุปถึงพฤติกรรมของ ผู้มีความเชื่อมั่นในตนเองไว้ว่า จะต้องเป็นผู้มีความรับผิดชอบ และมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าควบคู่กันไป และคล้ายคลึงกับที่ กลีกร (2512 : 123) กล่าวว่า บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง เมื่อเผชิญปัญหา ก็จะ สามารถแก้ไขปัญหานั้นให้สำเร็จไปได้/ นอกจากนี้ผลการศึกษาระดับชั้นปียังสนับสนุนผลการวิจัยของ สมพงษ์ ทิระวัฒน์ (2517 : 44) ที่พบว่า ความรู้สึกผิดชอบ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเอง และสนับสนุนผลงานวิจัยของ บัตเตอร์เวิร์ค (Butterworth, 1974 : 2043 -A) ที่พบว่า นักศึกษาที่มีความสามารถทั่วไปสูง จะมีความรับผิดชอบสูงด้วย

/ แต่การที่พบว่า ความรู้สึกยอมรับนิชอบของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ไม่มีความสัมพันธ์
 กับความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และความเชื่อมั่นในตนเองนั้น อาจมีสาเหตุมาจากการ
 จัดหลักสูตรการเรียนในภาคทฤษฎี และการฝึกภาคปฏิบัติในชั้นปีที่ 2 นั้น ไม่สอดคล้องหรือ
 สัมพันธ์กัน กล่าวคือ นักศึกษาปีที่ 2 ทั้งหมดต้องฝึกปฏิบัติงานในคานการพยาบาลผู้ป่วยโดยการ
 แบ่งกลุ่มและหมุนเวียนไปตามศิริกษาพยาบาลในแผนกต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา และพร้อมกันนี้
 ก็มีการ เรียนในภาคทฤษฎีควบคู่ไปกับการฝึกภาคปฏิบัติ แต่การเรียนในภาคทฤษฎีนั้น นักศึกษา
 ต้องเรียนวิชาการพยาบาลผู้ป่วยในโรคหรือในระบขต่าง ๆ ต่อเนื่องกันไป ไม่ได้เรียนพร้อมกัน
 ทุกเรื่อง ซึ่งต่างกับการฝึกภาคปฏิบัติที่นักศึกษาต้องฝึกปฏิบัติงานในทุกเรื่องพร้อมกัน ฉะนั้นการ
 เรียนในภาคทฤษฎีและการปฏิบัติงานกับผู้ป่วยของนักศึกษาจึงอาจไม่สัมพันธ์กัน โดยนักศึกษบางกลุ่ม
 ต้องปฏิบัติกรพยาบาลรับนิชอบผู้ป่วยก่อนที่จะได้รับความรู้ในเรื่องนั้น ๆ จากการเรียนในภาคทฤษฎี
 บางกลุ่มอาจไปปฏิบัติกรพยาบาลในเรื่องนั้น ๆ ภายหลังจากที่ได้เรียนรู้จากภาคทฤษฎีเรียบร้อยแล้ว
 และบางกลุ่มอาจมีการ เรียนภาคทฤษฎี และการฝึกภาคปฏิบัติในเนื้อหาวิชาเดียวกัน ฉะนั้นในช่วง
 ระยะเวลาที่นักศึกษา ปีที่ 2 ผ่านการศึกษามาประมาณครึ่งปีนี้ นักศึกษาแต่ละคนจะได้รับความรู้
 มีประสบการณ์จากการฝึกภาคปฏิบัติ และการมอบหมายความรับผิดชอบ แยกต่างกันเป็นส่วนใหญ่
 ทั้งนี้ขึ้นกับการจัดประสบการณ์ในการฝึกภาคปฏิบัติเป็นสำคัญ จึงอาจทำให้นักศึกษาไม่สามารถ
 รวบรวมโครงสร้างของคุณลักษณะเหล่านั้นให้เกิดขึ้นในลักษณะที่สัมพันธ์กัน ซึ่งต่างกับนักศึกษา
 พยาบาลชั้นปีที่ 3 ที่ผ่านการฝึกภาคปฏิบัติในแผนกต่าง ๆ มานาน มีความรู้ และประสบการณ์
 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายมาก จนสามารถรวบรวมและกั้ดแปลงความรู้และ
 ประสบการณ์เหล่านั้นมาเป็นคุณลักษณะทั้ง 3 ประการคั้งกล่าวให้เกิดขึ้นในตัวเองได้ ส่วนนักศึกษา
 ปีที่ 1 เพิ่งเข้ามาศึกษาได้เพียงครึ่งปี ยังไม่เคยผ่านการฝึกภาคปฏิบัติที่ต้อง รับผิดชอบผู้ป่วยมาก่อน
 คงมีแต่การเรียนในภาคทฤษฎี ซึ่งเป็นวิชาพื้นฐานเพียงบางส่วนเท่านั้น จึงทำให้นักศึกษาไม่เกิด
 ข้อขัดแย้งในการ เลือกลงแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะเหล่านั้น

2. เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา
เฉพาะหน้า ความรู้สึกกับนิชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนในระดับ
ชั้นต่างกัน

การศึกษาครั้งนี้พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยส่วนรวม และการแก้ปัญหาคำนวณช่วยและญาติ กับค่านิยมและเกรงใจของนักศึกษาพยาบาลมีเพิ่มขึ้นตามลำดับชั้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกลเลอร์เฮาส์ (Kellerhouse, 1975 : 5781-A) เนเบอร์ (Nabors, 1975 : 3241-A) เฟรดเคอริคสัน และ มายเออร์ (Frederickson and Mayer, 1975 : 5966-B) ที่พบว่า นักศึกษาที่เรียนในระดับชั้นที่สูงกว่ามีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดีกว่านักศึกษาที่เรียนในระดับชั้นรอง ๆ ลงมา ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดหลักสูตรการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลในปัจจุบัน วิทยาลัยได้จัดหลักสูตรเพื่อให้นักศึกษาในระดับชั้นต่าง ๆ ได้รับความรู้ และประสบการณ์เพิ่มขึ้นตามลำดับ/ จึงจะเห็นได้จาก หลักสูตรการศึกษาในชั้นปีที่ 1 วิชาต่าง ๆ ส่วนใหญ่ที่จัดไว้ในหลักสูตรจะเน้นหนักในหมวดวิชาพื้นฐาน มีการฝึกภาคปฏิบัติบนหอดูช่วยเพียงส่วนน้อย สำหรับหลักสูตรในชั้นปีที่ 2 จะเพิ่มวิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชาชีพ และหมวดวิชาศิลปะศาสตร์ พร้อมทั้งมีการฝึกภาคปฏิบัติบนหอดูช่วยมากขึ้น ส่วนในชั้นปีที่ 3 นั้น นักศึกษาจะมีการเรียนในหมวดวิชาชีพที่ค่อนข้างประสบการณ์นอกสถานที่เพิ่มขึ้น นอกเหนือจากการฝึกภาคปฏิบัติบนหอดูช่วยภายในโรงพยาบาล ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า จากการจัดหลักสูตรในลักษณะนี้ จึงทำให้นักศึกษาในระดับชั้นสูงขึ้นมีความรู้ และประสบการณ์กว้างขวางกว่า นักศึกษาที่เรียนในระดับชั้นต่ำกว่า ดังนั้นเมื่อนักศึกษาได้เผชิญปัญหา จึงสามารถนำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ถูกต้อง เหมาะสมกว่านักศึกษาในระดับชั้นรอง ๆ ลงมา / ทั้งนี้ เมเยอร์ และ ไฮด์เกอร์เคน (Meyer and Heidgerken, 1962 : 200) ได้กล่าวไว้ว่า ความรู้ และประสบการณ์เป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับนำมาใช้ในการตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ ยังสนับสนุนผลการวิจัยของ เบลี (Beiley, 1970 . 376) ที่พบว่า เมื่อนักศึกษาพยาบาลเรียนในระดับชั้นสูงขึ้นไป จะมีความสามารถในการแก้ปัญหาเพิ่มขึ้นตามลำดับ

ส่วนความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าค่านูรวมงาน พบว่า นักศึกษามีความสามารถเพิ่มขึ้นตามลำดับชั้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งขัดแย้งกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเมื่อนักศึกษาเรียนในระดับชั้นสูงขึ้น มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานร่วมกับนูรวมงานมากขึ้น จึงทำให้มีความเข้าใจในพฤติกรรม และความจำเป็นบางประการในการปฏิบัติงานของนูรวมงาน ประกอบกับความสนิทสนมคุ้นเคยระหว่างกันมีมากขึ้น ความเกรงใจยอมสูงขึ้นไปลำดับองค์ประกอบเหล่านี้ล้วนเมื่อถึงผลต่อการที่นักศึกษาจะนำมาพิจารณาแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดจากนูรวมงานในขณะปฏิบัติงาน จึงอาจทำให้นักศึกษาเลือกวิธีแก้ปัญหาที่คล้ายคลึงกัน อันเป็นเหตุให้ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าค่านูรวมงานของนักศึกษาทั้ง 3 ระดับไม่แตกต่างกัน

สำหรับความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเอง การศึกษาครั้งนี้พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีคุณลักษณะทั้ง 2 ประการนี้สูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้คงได้กล่าวแล้วว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นสูงสุดในระดับอนุปริญญาพยาบาลและอนามัย ใฝ่เรียนการศึกษามานาน การได้รับมอบหมายหน้าที่ให้รับผิดชอบ และผ่านการฝึกภาคปฏิบัติมาจนเกือบครบหลักสูตรแล้ว ซึ่งต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เพิ่งเข้ามาศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลได้เพียงครั้งปีเท่านั้น ประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ยังมีน้อยกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 3 อยู่มาก จึงทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีคุณลักษณะของความรู้สึกรับผิดชอบ ความมั่นใจในตนเอง มั่นใจในความสำเร็จที่จะได้รับจากการเรียนและการปฏิบัติงาน สูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ดังที่ ชูชีพ อ่อนโลกสูง (2516 : 96) ได้สรุปไว้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของบุคคลจะมีมากหรือน้อยขึ้นกับการฝึกอบรม ระดับอายุ และความสำเร็จที่บุคคลนั้นได้รับ

แต่การเปรียบเทียบความรู้สึกรับผิดชอบ และความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาปีที่ 2 กับนักศึกษาระดับอื่นพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งขัดแย้งกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ซึ่งเป็นนักศึกษาที่เรียนอยู่ระหว่างนักศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 3 มีระยะเวลาการเรียนในหลักสูตรต่างจากนักศึกษาทั้งสองระดับดังกล่าวไม่มากนัก แม้ว่าหลักสูตรของวิทยาลัยพยาบาลซึ่งจัดให้มีการฝึกภาคปฏิบัติอย่างจริงจัง ในระดับชั้นปีที่ 2 และการฝึกให้นักศึกษเกิด ความเชื่อมั่นในตนเองและความรู้สึกรับผิดชอบจะขึ้นอยู่กับภาคปฏิบัติมากก็ตาม ก็ไม่ทำให้นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีคุณลักษณะทั้งสองค่านี้นี้ต่างจากนักศึกษาปีที่ 1 หรือปีที่ 3

เพราะการที่คุณลักษณะทั้งสองประการนี้จะเกิดขึ้นและปรากฏให้เห็นกันต้องอาศัยเวลาพอสมควร ฉะนั้นช่วงเวลาของการฝึกที่ต่างกันไม่มากนักจึงทำให้พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีคุณสมบัติเหล่านั้นแตกต่างไปจากนักศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 3 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าการจัดการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาล บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายเป็นส่วนใหญ่ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ก็ควรมีการปรับปรุงการเรียนการสอนทั้งในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติในชั้นปีที่ 2 โดยการจัดประสบการณ์การฝึกภาคปฏิบัติให้สอดคล้องกับการเรียนในภาคทฤษฎี กล่าวคือ เมื่อจัดให้นักศึกษาเรียนภาคทฤษฎีในเรื่องใดก็ควรให้มีการฝึกภาคปฏิบัติในเรื่องที่ตรงกัน เพื่อให้นักศึกษาได้นำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง อันจะเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาได้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาวิชา และมั่นใจในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาระบบเดิมนั้น การฝึกภาคปฏิบัติ และการเรียนในภาคทฤษฎีไม่ต่อเนื่องหรือสัมพันธ์กัน อาจทำให้นักศึกษาเกิดข้อขัดแย้ง และความคับข้องใจอันจะเป็นผลทำให้นักศึกษามีความวิตกกังวลสูง ซึ่งทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเองได้

2. ลักษณะหรือเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดปัญหาเฉพาะหน้าจากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น อาจเป็นแนวทางให้อาจารย์พยาบาลได้นำไปสร้างเป็นแบบจำลองปัญหา (Simulation) สำหรับนำไปใช้เป็นอุปกรณ์การสอน เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะแก้ปัญหาด้วยตนเอง เป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาได้เกิดความคิดแก้ปัญหาแบบต่าง ๆ และส่งเสริมให้นักศึกษาได้เกิดความคิดใหม่ ๆ ซึ่งจะทำให้ได้วิธีแก้ปัญหาที่เป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพและการปฏิบัติงานของนักศึกษาเอง

3. ควรได้มีการวิจัยถึงความสัมพันธ์ของคุณลักษณะดังกล่าวกับคุณลักษณะอื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับผู้ที่อยู่ในวิชาชีพพยาบาล เช่น ลักษณะความเป็นผู้นำ ความซื่อสัตย์ ความมีคุณธรรม ความมีจรรยาวิชาชีพ ความวิตกกังวล เป็นต้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในพฤติกรรมของนักศึกษาได้ชัดเจนมากขึ้น อันจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรของวิทยาลัยใหม่ ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และการรวบรวมข้อมูลการกระทำในวงปลายปีการศึกษา เพื่อลดความแตกต่างพื้นฐานในค่านิยม ประสพการณ์การปฏิบัติการพยาบาลของ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับนักศึกษาในระดับชั้นอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยมีความเที่ยงตรงยิ่งขึ้น หรืออาจจะทำการศึกษาระยะยาว (Longitudinal Study) เกี่ยวกับเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ข้อสรุปของงานวิจัยรัดกุมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น.

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การศึกษาแห่งประเทศไทย, สมาคม การฝึกความรับผิดชอบ โรงพิมพ์พรหาร 2505, 68 หน้า.
- คหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย, สมาคม พัฒนาการของครอบครัวและเด็ก โรงพิมพ์วิบูลย์กิจ 2512, 173 หน้า.
- ๑ ชูชีพ อ่อนโคกสูง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่น
ในตนเอง กับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ปริญญาพันธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2516, 104 หน้า.
- ๕ คณัย งามมานะ ความรู้สึกรับผิดชอบ ความอยากรู้อยากเห็น และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ
นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย กับแบบเอาใจใส่เกินไป ปริญญาพันธ์
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 54 หน้า.
- นงนุช วรธนวหะ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ กับผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ปริญญาพันธ์ กศ.ม.
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2514, 88 หน้า.
- ๕ ประสงค์ เล็กสว่างศักดิ์ ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การฟังดูอ่อน พฤติกรรมด้าน
ความเป็นผู้นำ และความรู้สึกรับผิดชอบ ปริญญาพันธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2517, 117 หน้า.
- พยาบาลแห่งประเทศไทย, สมาคม ประมวลการประชุมพยาบาลแห่งชาติครั้งที่ 3 : 2511
โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง 2511, 2๗8 หน้า.
- พยาบาลแห่งประเทศไทย, สมาคม ประมวลการประชุมพยาบาลแห่งชาติครั้งที่ 4 : 2514
แสงทองการพิมพ์ 2516, 276 หน้า.

- วิเชียร เกตุสิงห์ หลักการสร้าง และ วิเคราะห์ข้อสอบ สำนักพิมพ์บรรณกิจ 2515, 161 หน้า.
- วิราพร เทพวิระพงศ์ ความเกรงใจกับพฤติกรรมกรรมการแก้ปัญหาในกลุ่ม ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2514, 241 หน้า.
- สมชัย วุฒิปรีชา "ยุทธศาสตร์ทางการศึกษากับนวัตกรรมและเทคโนโลยี" วิทยากร 71 (6) : 38 + 45, สิงหาคม 2515.
- ๑ สมุท กิริโซ วิธีสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเอง สำนักพิมพ์ประมวลศาสตร์ ม.ป.ป., 318 หน้า.
- ๔ สมพงศ์ ทิระพันธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดู ความเชื่อมั่นในตนเอง และ ความรู้สึกรับนิคชอบ ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2517, 70 หน้า.
- ๕ อภิสิทธิ์ วงษา ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกรับนิคชอบ การปรับตัว และลักษณะความเป็นผู้นำ ของนักเรียนชั้น ป.7 และ ม.ศ.3 ในเขตเทศบาลเมืองตาก ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2517, 69 หน้า.
- ๖ อุดม ศำอากกุล ลักษณะความเป็นผู้นำ ความเกรงครักและความเชื่อมั่นในตนเองของวัยรุ่นไทย ภาคกลาง ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 72 หน้า.

Abdellah, Faye and Others, Patient Centered Approaches to Nursing, The Macmillan Company, New York, 1969, 596 pp.

Bailey, June T., and Others, "Evaluation of the Development of Creative Behavior in An Experimental Nursing Program," Nursing Research, 19 : 376, March-April, 1970.

Butterworth, Thomas W., "The Relationship of Two Different Methods of Reporting Pupil Progress to the Reading Achievement, School Attitude and Self-Responsibility of a Sample of Six Grade Pupils," Dissertation Abstracts International 35 : 2043-A, October, 1974.

- Chambers, Wida, "Nursing Diagnosis" American Journal of Nursing, 64 : 102-104, November, 1962.
- Flippo, Edwin B., Management : A Behavioral Approach, Allyn and Bacon, Boston, 1966, 562 pp.
- Frederickson, Keville C., and Mayer, Gloria Helen G., "Problem Solving by Nursing Student : A Twin Study," Dissertation Abstracts International, 35 : 5966-B, June, 1975.
- Gabrielli, Ralph B., "A Study of the Characteristics of Pre-Service Teachers Identified on An Experimental Instrument as High or Low in Problem Solving Ability," Dissertation Abstracts International, 32 : 5650-A, April, 1972.
- Garrett, Henry E., Statistics in Psychology and Education, David McKay Company, Inc., New York 1971, 491 pp.
- Goor, Amos, "Problem Solving Process of Creative and Non-Creative Student" Dissertation Abstracts International, 35 : 3517-A, December, 1974.
- Guilford, J.P., Fundamental Statistics in Psychology and Education, McGraw-Hill, Inc., New York, 1965, 605 pp.
- Harmer, Bertha and Handerson, Verginia, Principles and Practice of Nursing, 5 th ed., The Macmillan Company, New York, 1955, 1047 pp.
- Hyman, Ray and Anderson, Barry "Solving Problem" Organizational Psychology, Prentice Hall, Inc., Engle Wood Cliffs, New Jersey, 1971, 368 pp.
- Kellerhouse, Kenneth Douglass Jr., "The Effects of Two Variable on the Problem Solving Abilities of First Grade and Second Grade Children," Dissertation Abstracts International, 35 : 5781-A, March, 1975.
- Myer, Burton and Heidgerken, Loretta E., Introduction to Research in Nursing, J.B. Lippincott Company, Philadelphia, 1962, 496 pp.
- Macdonald, Frederick J., and Harms, Mary T., "A Theoretical Model for an Experimental Curriculum," Nursing Outlook, August, 1966, 82 pp.
- Medinnus, G.R., and Johnson, R.C., Child and Adolescent Psychology, John Wiley & Sons, Inc., New York, 1969, 787 pp.
- Nabors, Donald G., "A Comparative Study of Academic Achievement and Problem Solving Abilities of Black Pupils at the Intermediate Level in Computer Supported Instruction and Self-Contained Instructional Process," Dissertation Abstracts International, 36 : 3241-A, December, 1975.

Treece, Walter Elenyr and Treece, James William Jr., Elements of Research in Nursing, The C.V. Mosby Company, Saint Louis, 1973, 460 pp.

Winer, B.J., Statistical Principles in Experimental Design, 2 nd. ed., McGraw-Hill Book Company, New York, 1971, 907 pp.

ภาคผนวก

แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

คำชี้แจงการตอบแบบทดสอบ

แบบทดสอบฉบับนี้มีข้อความทั้งหมด 30 ข้อ แต่ละข้อจะเป็นสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ท่านอาจพบได้ในขณะปฏิบัติงาน เมื่อท่านอ่านคำถามแต่ละข้อแล้ว ให้ท่านคิดว่าถ้าท่านพบกับสถานการณ์เช่นนั้น ท่านจะเลือกปฏิบัติตามวิธีใด ในคำตอบที่ให้ไว้ 4 คำตอบ จึงจะถูกต้องและใกล้เคียงที่สุด ตามความรู้สึกรู้สึกของท่าน

การตอบ ให้ท่านตอบในกระดาษคำตอบโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับอักษรหน้าคำตอบที่ท่านเลือกไว้ ดังตัวอย่าง

- คำถาม (0) ถ้าท่านพบผู้ป่วยชายแสดงกิริยาไม่เหมาะสมกับท่าน ท่านจะทำอย่างไร
- ก. ไม่สนใจการกระทำนั้น
 - ข. แสดงกิริยาโต้ตอบทันที
 - ค. งกการดูแลช่วยเหลือ
 - ง. ยอมรับถ้าไม่เกินขอบเขต

คำตอบที่ดีที่สุด คือข้อ ก. ไม่สนใจการกระทำนั้น วิธีตอบให้ท่านทำเครื่องหมาย

ดังนี้.

การตอบแบบทดสอบ

ข้อที่	ก	ข	ค	ง
(0)	(✓)	()	()	()

ท่านมีเวลาทำแบบทดสอบฉบับนี้เพียง 10 นาทีเท่านั้น ขอให้ทำให้ออกต้องมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้.

1. ถ้าผู้ป่วยมีความคันใจหิตตกทันทีที่ทันใจ
ท่านจะปฏิบัติอย่างไรเป็นอันดับแรก
 - ก. ตามแพทย์เวร
 - ข. เตรียม I.V. fluid
 - ก. จัดใหญ่ผู้ป่วยนอนราบ
 - ง. Check Vital Signs
2. ถ้าผู้ป่วยมีอาการชักโดยกระทันหัน
ท่านจะปฏิบัติอย่างไร
 - ก. รับรายงานแพทย์
 - ข. จับผู้ป่วยให้ตะแคงหน้า
 - ก. ส่งเอกสารการชักของผู้ป่วย
 - ง. ระวังไม่ให้ผู้ป่วยตกเตียง
3. ถ้าผู้ป่วยตกเตียงหมดสติ ท่านจะ
ปฏิบัติอย่างไร เป็นอันดับแรก
 - ก. จับชีพจร
 - ข. วัดความดันโลหิต
 - ก. นำผู้ป่วยขึ้นเตียง
 - ง. รายงานหัวหน้าเวรหรืออาจารย์
ประจำคึก
4. ถ้าผู้ป่วยที่ได้รับการเจาะคอ กิ่งหลอดคอ
ออกหึ่งพอก ท่านจะปฏิบัติต่อผู้ป่วยอย่างไร
 - ก. ให้ O₂
 - ข. Suction
 - ก. ใส่หลอดคอให้ใหม่
 - ง. ใช้ forceps ถ่างแผลไว้
5. ถ้าผู้ป่วยหยุดหายใจกระทันหัน ท่านจะช่วย
เหลือผู้ป่วยควยวิธีใดเป็นอันดับแรก
 - ก. ตามแพทย์ทันที
 - ข. ใช้เครื่องช่วยหายใจ
 - ก. Check Vital Signs
 - ง. External Cardiac Massage
6. ถ้าท่านให้เลือดผู้ป่วยมีกลิ่น สิ่งแรกที่ท่าน
ควรทำ เพื่อความปลอดภัยของผู้ป่วยคือ
 - ก. รายงานแพทย์
 - ข. Clamp สายยาง
 - ก. ค้างเข็มให้เลือดตก
 - ง. ถอดจุกจากการปิดกั้นของผู้ป่วย
7. ถ้าผู้ป่วยไม่ยอมให้ท่านฉีดยา ท่านจะทำอย่างไร
 - ก. งอข้อศอกไว้
 - ข. เปลี่ยนคนฉีด
 - ก. ฉีดยาแรง เหตุผล
 - ง. ถอดยาเสียเหตุ
8. หลังจากที่ท่านฉีด Penicillin
ใหญ่ไปแล้ว ท่านจึงทราบว่าผู้ป่วยเคยแพ้ยา
มาหลายชนิด ท่านจะทำอย่างไร
 - ก. ปรึกษาแพทย์ทันที
 - ข. รีบตรวจดูอาการผิดปกติ
 - ก. เตรียมให้ I.V. fluid
 - ง. เตรียมให้ Antihistamine

9. ถ้าผู้ป่วยเอายาทาภายนอกไปรับประทาน
ท่านจะทำอย่างไร
- ก. ปรึกษาแพทย์
ข. ให้อาหาร
ค. ให้น้ำ
ง. ให้ดื่มน้ำ 1 - 2 แก้ว
10. ถ้าผู้ป่วยพยายามจะหนีกลับบ้านโดยไม่ฟังคำอธิบายใด ๆ ท่านจะทำอย่างไร
- ก. สั่งเกณฑ์ตลอดเวลา
ข. ปิดประตูเข้าออกของตึก
ค. ให้เซ็นชื่อไว้เป็นหลักฐาน
ง. ให้ออกจากห้องเพราะไม่เต็มใจอยู่
11. ผู้ป่วยอาการหนักกำลังให้ O_2 ปรากฏว่า O_2 หมก Tank ท่านจะช่วยเหลือผู้ป่วยโดยวิธีใด
- ก. ใช้ Ambu
ข. ปั๊มหัวใจ
ค. Check Vital Signs
ง. เปลี่ยน Tank O_2 ใหม่
12. ขณะรอเลือดเพิ่มจากธนาคารเลือดปรากฏว่าเลือดที่กำลังให้ผู้ป่วยอยู่หมกเสียก่อน ท่านจะทำอย่างไร
- ก. Clamp สายยาง
ข. ค้างเข็มให้เลือดออก
ค. ให้ 5% D_N แทนไวทอน
ง. ให้ Normal Saline แทนไวทอน
13. ถ้าผู้ป่วยคืนชีพชั่วคราวที่กำลังให้ยาตกแตก ท่านจะทำอย่างไร
- ก. จับผู้ป่วยไม่ให้ดิ้น
ข. Clamp สายยางไว้
ค. เปลี่ยนชกน้ำเกลือใหม่
ง. เปลี่ยน Set และชกน้ำเกลือใหม่
14. ถ้ามีเชิฐชกใส่ Chest Drainage ตก ท่านจะทำอย่างไร ถ้าบริเวณใกล้เคียงไม่มี Artery forceps
- ก. จับสายยางพันทันที
ข. ใช้มือบีบสายยางให้แน่น
ค. เปลี่ยนชกให้ใหม่โดยเร็ว
ง. ให้อาบน้ำอุ่นที่ข้อมือข้างที่ Drain ไว้
15. ถ้าเครื่องช่วยหายใจที่กำลังใช้ร่วมกับผู้ป่วยหยุดทำงานอย่างกระทันหัน ท่านจะช่วยเหลือผู้ป่วยโดยวิธีใดเป็นอันดับแรก
- ก. ให้ O_2
ข. ใช้ Ambu
ค. ตามแพทย์ทันที
ง. External Cardiac Massage

16. ขณะที่ท่านพยาบาลผู้ป่วยขึ้นลิฟท์ ปรากฏว่า ไฟฟ้าดับ ลิฟท์ตก ท่านจะทำอย่างไร

- ก. กดปุ่ม Alarm
- ข. ทบประตูลิฟท์
- ค. รอจนกว่าจะมีคนมาช่วย
- ง. ชี้แจงไม่ให้ผู้ป่วยตกใจ

17. ถ้าเกิดไฟดูดที่เครื่อง Suction

ในขณะที่ท่านกำลัง Suction ผู้ป่วยอยู่ ท่านจะทำอย่างไรเป็นอันดับแรก

- ก. หยุด Suction
- ข. ถึงปลักไฟออก
- ค. ปิดเครื่อง Suction
- ง. ไม่แตะต้องสายไฟ

18. ถ้าเกิดไฟไหม้ขึ้นบนคอกที่ท่านกำลังปฏิบัติงานอยู่ ท่านจะทำอย่างไรเป็นอันดับแรก

- ก. เกต่อนย้ายผู้ป่วย
- ข. ปิดสวิทช์ไฟทั้งหมด
- ค. โทรฯ แจ้งสถานีดับเพลิง
- ง. ใช้น้ำยาดับเพลิงที่มีประจำคอก

19. ถายาที่จำเป็นต้องฉีดยาให้ผู้ป่วยไม่มีส่งเวรไว้ให้ ท่านจะทำอย่างไร

- ก. ปรึกษาหัวหน้าเวร
- ข. เก็บไว้ฉีดยาก่อนเข้า
- ค. ขอยืมจากตึกข้างเคียง
- ง. งดฉีดยาไว้ก่อนจนกว่าจะมียา

20. ถ้าท่านจำเป็นต้องรีบตรวจ Urine Sugar อย่างเร่งด่วน แต่ปรากฏว่าไม่มีตะเกียงสำหรับใช้ตรวจ ท่านจะทำอย่างไร

- ก. งดตรวจไว้ก่อน
- ข. ขอยืมจากตึกข้างเคียง
- ค. ประมาณผลจากการตรวจครั้งก่อน
- ง. ใช้สำลีชุบ Alcohol 70 % แทน

21. ถ้าแพทย์ให้ท่านฉีดยาเข้าเส้นเลือดให้คนไข้ทาง I.V. fluid เนื่องจากต้องรีบไปดูคนไข้อาการหนักกันก่อน ท่านจะทำอย่างไร

- ก. ให้หัวหน้าเวรเป็นผู้ปฏิบัติแทน
- ข. ฉีดยาให้ และให้หัวหน้าเวรรับทราบ
- ค. ไม่ฉีดยา พร้อมอธิบายเหตุผลที่ไม่สามารถปฏิบัติได้
- ง. ฉีดยาให้ และให้แพทย์รับรองอันตรายที่อาจเกิดขึ้นภายหลัง

22. ถ้าผู้ป่วยมีอาการผิดปกติอย่างกระทันหัน และแพทย์เจ้าของไม่อยู่ ท่านจะทำอย่างไร

- ก. ปรึกษาแพทย์อื่นที่อยู่ใกล้ที่สุด
- ข. Check Vital Signs อีกครั้ง
- ค. พยายามตามแพทย์เจ้าของไข้พบ
- ง. บันทึกกรายงานไว้เป็นหลักฐาน

23. ถ้าหัวหน้าแวมอบหมายให้ท่านทำการพยาบาลที่ท่านยังไม่เคยทำมาก่อน ท่านจะทำอย่างไร
- ให้เพื่อนช่วยทำ
 - ถามวิธีทำให้ละเอียด
 - ให้ทำใหญ่เป็นตัวอย่าง
 - อธิบายให้ทราบว่ยังไม่เคยทำมาก่อน
24. ถ้าหัวหน้าแวมอบหมายให้ท่านไปส่งศพที่ห้องพักรศพ ถ้าท่านไม่กล้าไปท่านจะทำอย่างไร
- แอบชวนเพื่อนไปช่วย
 - ให้เสมียนหรือผู้ช่วยไปแทน
 - ให้เจ้าหน้าที่นำศพไปตามลำพัง
 - ขอรองหัวหน้าแวมให้ผู้อื่นไปเป็นเพื่อน
25. ขณะปฏิบัติงาน ถ้าหัวหน้าแวมไม่รับฉีกขอบในการให้การพยาบาลผู้ป่วย ท่านจะทำอย่างไร
- รายงานหัวหน้าคึก
 - รายงานอาจารย์ประจำคึก
 - รับฉีกขอบงานแทน
 - คงปฏิบัติงานตามหน้าที่
26. ถ้าเพื่อนนักศึกษาฝึกยาผู้ป่วยฉีก ท่านจะให้การช่วยเหลืออย่างไร
- ปกปิดความผิดให้
 - ตามแพทย์มาดูอาการผู้ป่วย
 - ช่วยตรวจดูอาหารฉีกปกติของผู้ป่วย
 - ปรึกษาหัวหน้าแวมหรืออาจารย์ประจำคึก
27. ถ้าเพื่อนนักศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่คึกเดียวกับท่าน ไม่ขึ้นปฏิบัติงานในวันที่อาจารย์ประจำคึกหยุด ท่านจะทำอย่างไร
- ช่วยปกปิดความผิด
 - ปฏิบัติงานแทนให้
 - ชี้แจงถึงความผิดที่กระทำ
 - ชี้แจงถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้น
28. ถ้าเพื่อนนักศึกษาที่จะเข้ารับแวมออกจากท่าน ไม่สามารถขึ้นปฏิบัติงานได้ ท่านจะทำอย่างไร
- อยู่แวมรอให้
 - ปรึกษาหัวหน้าแวม
 - ลงจากคึกตามเวลา
 - ขอรองเพื่อนคนอื่นให้เข้าแวมแทน

29. ขณะที่ท่านปฏิบัติงานซึ่งเกินกำลังที่จะปฏิบัติตามได้ ท่านจะทำอย่างไร
- ก. ✓ ขอร้องให้เพื่อนร่วมงานช่วย
 - ข. รายงานให้หัวหน้าเวรทราบ
 - ค. ปฏิบัติงานนั้นเท่าที่จะทำได้
 - ง. รายงานหัวหน้าตึกเพื่อจ้กคนมาช่วย

30. ถ้าพบเพื่อนนักศึกษาแสดงกิริยาไม่เหมาะสมกับคู่ปว้ย ท่านจะทำอย่างไร
- ก. ไม่สนใจการกระทำนั้น
 - ข. ชี้แจงให้คู่ปว้ยเข้าใจ
 - ค. ✓ ตักเตือนเพื่อนนักศึกษา
 - ง. เข้าไกลเกลี่ยเหตุการณ์

ค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถ
ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

ข้อที่	ข้อมุก	p	r	ข้อที่	ข้อมุก	p	r
1	ค	.24	.53	16	ก	.37	.20
2	ข	.31	.52	17	ค	.20	.60
3	ก	.42	.35	18	ง	.32	.38
4	ง	.34	.34	19	ก	.40	.20
5	ง	.63	.40	20	ง	.46	.61
6	ข	.65	.30	21	ค	.58	.29
7	ค	.57	.20	22	ก	.59	.41
8	ข	.48	.59	23	ง	.57	.32
9	ง	.54	.61	24	ง	.79	.27
10	ก	.48	.41	25	ข	.34	.34
11	ก	.52	.58	26	ค	.21	.49
12	ง	.48	.47	27	ง	.73	.20
13	ข	.63	.33	28	ข	.69	.52
14	ก	.80	.47	29	ก	.35	.30
15	ง	.30	.42	30	ค	.55	.23

แบบสอบถามวัดความรู้สึกรับผิดชอบ (ข้อ 1 – 30) (

และ

แบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง (ข้อ 31 – 60)

คำชี้แจงการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความรู้สึก ความคิดเห็น และการกระทำบางประการ รวมทั้งการปฏิบัติงานของท่าน ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามนี้ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน ใ้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นได้ คำตอบของท่านจะไม่เปิดเผยหรือกระเทือนต่อท่านแต่อย่างใด คำถามแต่ละข้อไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด คำตอบที่ดีที่สุดคือคำตอบที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน ซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมือนกับคนอื่น

การตอบแบบสอบถาม

เมื่อท่านอ่านคำถามแต่ละข้อแล้ว ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ต้องการตอบ ในกระดาษคำตอบ โดยแต่ละข้อจะมีช่องให้เลือกตอบ 5 ช่อง ซึ่งมีความหมายดังนี้

ช่องจริงที่สุด	เมื่อข้อความนั้นเป็นความจริงสำหรับท่านมากที่สุด
ช่องจริงมาก	เมื่อข้อความนั้นเป็นความจริงสำหรับท่านมาก
ช่องจริงครึ่งหนึ่ง	เมื่อข้อความนั้นเป็นความจริงสำหรับท่านประมาณครึ่งหนึ่ง
ช่องจริงน้อย	เมื่อข้อความนั้นเป็นความจริงสำหรับท่านเพียงเล็กน้อย
ช่องไม่จริงเลย	เมื่อข้อความนั้นไม่เป็นความจริงสำหรับท่านเลย

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อความ (0) ข้าพเจ้าเคยส่งหนังสือคืนห้องสมุดช้ากว่ากำหนด

การตอบ

ข้อที่	จริงที่สุด	จริงมาก	จริงครึ่งหนึ่ง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
(0)					✓

จากตัวอย่าง แสดงว่าท่านไม่เคยส่งหนังสือคืนห้องสมุดช้ากว่ากำหนดเลย.

1. ถ้ารับปากว่าจะทำอะไรให้ใครแล้ว จะต้องทำให้เสร็จเรียบร้อยทุกครั้ง
2. ชาวเจ้ายอมให้เพื่อนคิดว่าโดยไมโกรธถ้าชาวเจ้าผิดสัญญา
3. ชาวเจ้ามักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์มากกว่าปล่อยเวลาให้ล่วงเลยไปเฉย ๆ
4. แม่จะถูกดู ชาวเจ้าก็ไม่โกรธถ้าหากชาวเจ้าทำผิดจริง
5. เมื่อเขียนหนังสือเพื่อมาอ่านจะส่งคืนตามกำหนดที่ได้รับปากไว้
6. ชาวเจ้าไม่เคยฉีกน้กกับเพื่อนเลย
7. ชาวเจ้ายินดีทำตามคำแนะนำของผู้อื่น อย่าง เต็มใจ ถ้าคำแนะนำนั้นดี เหตุผล
8. เวลาทำอะไรชาวเจ้าจะทำให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้
9. ทุกครั้งที่ออกนอกบ้านชาวเจ้าจะกลับบ้านตรงตามเวลาเสมอตามที่ได้ออกสัญญาก่อนไว้
10. ชาวเจ้ารู้สึกไม่สบายใจเมื่อเห็นเพื่อนนักศึกษาทำผิดระเบียบของวิทยาลัยพยาบาล
11. ทุกครั้งที่ไ้วันหยุด ชาวเจ้าไม่เคยเข้าหอพักช้ากว่ากำหนด x
12. ก่อนที่จะออกไปพบญาติหรือเพื่อน ชาวเจ้าจะขออนุญาตอาจารย์แเวรทุกครั้ง x
13. การหนีห้อง เรียนเป็นการไม่สมควรอย่างยิ่ง
14. ชาวเจ้าไม่เคยอยู่ในหอพักหรือห้อง สมุกขณะมีชั่วโมงเรียน x
15. รู้สึกไม่สบายใจเมื่อตนเอง เข้าห้อง เรียนช้ากว่าอาจารย์
16. เวลาจะทำอะไรมักก็คิดล่วงหน้าก่อนว่าจะมีผลดีผลเสียอย่างไร
17. ชาวเจ้ามักทำงานให้เสร็จก่อนไปพักผ่อน
18. ชาวเจ้าทำการบ้านเสร็จทันเวลาเสมอแม้อาจารย์จะยังไม่ตรวจให้
19. ถ้าพบบทเรียนที่ยากจะอ่านทบทวนและถนัดความจนเข้าใจ
20. ถ้าทำข้อสอบไม่ได้หลัง สอบเสร็จจะเปิดตำราดูว่าที่ถูกต้องคืออะไร
21. ทุกครั้งที่เห็นไฟฟ้าหรือก๊อกน้ำเปิดทิ้งไว้ ชาวเจ้าจะปิดเสีย /
22. เมื่อเห็นของใช้วาง เกะกะรู้สึกรำคาญต้องลงมือจัดเสียเอง
23. รู้สึกไม่สบายใจถ้าทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่เสร็จ
24. ถ้าพบว่าไม่มีชื่อของชาวเจ้าในใบมอบหมายงาน จะบอกให้อาจารย์ประจำคึกทราบทันที /
25. รู้สึกไม่สบายใจเมื่อตนเองขึ้นปฏิบัตงานสาย ,

26. ไม่เคยปลื้มใจ เมื่อพบว่ากำลังมีงานยุ่ง
27. ขณะปฏิบัติงานตามลำพังมักจะเฉยหงอ Aseptic Technique ✕
28. เมื่ออาจารย์มอบหมายงานให้ทำอะไรเมื่อใกล้กำหนดส่ง
29. บางทีตั้งใจจะทำการบ้านหรือซักผ้า แต่พอถึงเวลามักผลัดไว้ทำเวลาอื่น
30. หงที่รู้ว่าควรดูหนังสือแต่เนิ่น ๆ แต่มักจะเลยเก็บไว้ดูตอนใกล้สอบ
31. รู้สึกลำบากใจจากของคตสันใจทำอะไรจะไรควยตนเอง. ✓
32. บักล้ง เลไม่กลาคตสันใจหงที่รู้ว่าผลที่เกิซึ้นไม่มีอันตรายร้ายแรง -
33. ขณะปฏิบัติงานตามมีอาจารย์หมายันครูคึ่กประหมาทำไม่กอยถูก -
34. รู้สึกว่าสามารถทำงานไคอยางมีนัใจซึ้นตามมีเพื่อนอยควย ✓
35. ถ้าให้แสดงความคิดเห็นขอเลือกการเขียนมากกว่าพูด
36. มีบทเรียนบางบทที่ซาพเจ้าไม่เขาใจ แต่ไม่กลาลุกซึ้นตามอาจารย์ในทอง
37. งานหลายอยางที่กึคิดว่าทำถูกแล้ว แต่กัยรู้สึกกลัวว่าจะผิด
38. เกยล้มเล็กความท้งใจหลายครั้ง เพราะคึคิดว่าตนเองไม่มีความสามารถพอ
39. รู้สึกประหมา เสียงสั่น เวลาอาจารย์ให้ออกไปพูทหน้าซึ้น
40. เวลาลุกซึ้นตอบค้วถามอาจารย์รู้สึกใจเตนแรง
41. รู้สึกว่าตนเองมีอารมณ์และจิตใจไม่คยคงที่ ✓
42. รู้สึกว่าตนเองสนใจอะไรไม่ไค่ฉาน
43. มักล้ง เล ไม่กลาทำอะไร เพราะไม่แนใจว่าจะเกิอะไรซึ้น
44. รู้สึกไม่มั่นใจที่จะทำอะไรตามลำพัง ✓
45. รู้สึกกังวล ถ้าตอง ไปในสถานทีที่ไม่คุ้นเคย
46. รู้สึกกังวล เวลาเปลี่ยนคึกปฏิบัติงานใหม่ ✓
47. มักเปลี่ยนใจไม่ทำตามความคิดเดิม เมื่อได้รับค้วแนะนำจากเพื่อน ๆ
48. รู้สึกล้ง เลถ้าเพื่อนบอกว่าของที่ซาพเจ้าจะซึ้อไม่คึ ✓
49. มีบ่อยครั้งที่ทำตามเพื่อน ๆ ไปโดยไมไค่คังใจ
50. ไม่สบายใจจากของสวมเสื้อยาหรือกางกายไม่เหมือนเพื่อน ๆ

- ✓ 51. รู้สึกว่าตนเอง เป็นคนขี้อาย
52. รู้สึกอายเมื่อถูกชมตอหน้าคนเฒ่ามาก ๆ
53. เวลาตอบคำถามอาจารย์รู้สึกอายมากถ้าตอบผิด
54. รู้สึกลำบากใจเมื่ออยู่ต่อหน้าคนที่ไม่คุ้นเคย
55. เมื่อคุยกับคนที่ไม่คุ้นเคยรู้สึกวางตัวไม่ค่อยถูก
56. รู้สึกเคอะเขินเวลาเดินเข้าไปในห้องที่มีคนอยู่มาก ๆ
- ✓ 57. รู้สึกลำบากใจเวลาอยู่ร่วมกับคนหมู่มาก
- ✓ 58. รู้สึกประหม่ววางตัวไม่ถูกเวลาคุยกับผู้ใหญ่
59. รู้สึกเคอะเขินถ้ามีคนจ้องมองขณะรับประทานอาหาร
- ✓ 60. ถ้ามีคนจ้องมองขณะทำงานรู้สึกร่างกายไม่สบายใจ

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดความรู้เกี่ยวกับพิษภัย (ข้อ 1 - 30) และแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเอง (ข้อ 31 - 60)

ข้อ ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	3.851	21	4.255	41	6.142
2	5.155	22	7.500	42	6.381
3	4.955	23	4.346	43	8.867
4	4.477	24	4.594	44	6.047
5	4.958	25	4.031	45	8.286
6	4.127	26	6.788	46	7.623
7	5.347	27	5.056	47	8.793
8	4.372	28	4.466	48	8.556
9	5.381	29	6.085	49	8.119
10	5.000	30	4.478	50	6.884
11	3.913	31	7.442	51	7.857
12	4.380	32	8.120	52	8.696
13	4.255	33	10.390	53	6.520
14	4.483	34	6.550	54	8.173
15	4.346	35	6.397	55	9.861
16	7.557	36	6.747	56	8.888
17	6.019	37	7.549	57	6.756
18	4.372	38	8.883	58	9.797
19	4.478	39	8.320	59	6.162
20	5.727	40	8.821	60	6.046